

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет соціології і права
Кафедра теорії та практики управління**

«На правах рукопису»

УДК 351:070](043.3)

«До захисту допущено»

В. о. завідувача кафедри

_____ С. А. Чукут

(підпис)

« __ » грудня 2019 р.

Магістерська дисертація

на здобуття ступеня магістра

зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

освітньо-професійна програма «Адміністративний менеджмент»

**на тему: «Реалізація взаємодії органів державної влади із засобами масової
інформації: зарубіжний досвід»**

Виконала:

студентка VI курсу, групи АМ-81мп

Омельченко Олена Віталіївна

(підпис)

Науковий керівник:

старший викладач кафедри теорії та практики
управління, к. філос. н. Пашов Р. І.

(підпис)

Рецензент:

доцент кафедри соціології,
к. філос. н., доцент Пиголенко І. В.

(підпис)

Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних посилань.
Студентка _____
(підпис)

Київ – 2019 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	10
1.1. Характеристика та принципи взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації	10
1.2. Державні регулятори сфери функціонування засобів масової інформації .	15
1.3. Міжнародні практики реалізації стратегій та концепцій взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації	25
Висновок до Розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	37
2.1. Функціонування прес-служб у органах державної влади в Україні.....	37
2.2. Нормативно-правове забезпечення взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні.....	45
2.3. Міжнародний досвід вирішення державних завдань та прийняття управлінських рішень із залученням засобів масової інформації.....	51
Висновок до Розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	59
3.1. Державна політика щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації	59
3.2. Перспективи імплементації міжнародного досвіду з ефективного регулювання відносин органів державної влади із засобами масової інформації	65
3.3. Модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації	72
Висновок до Розділу 3	77
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83
ДОДАТКИ.....	92

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що на сьогоднішній день все більше уваги приділяється аналізу щодо діяльності засобів масової інформації та органів державної влади. Проте не вистачає досліджень щодо вивчення проблематики саме безпосередньої взаємодії органів влади з мас-медіа. Саме тому, наразі виникає необхідність у створенні ефективної та дієвої моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, в результаті якої можливо буде забезпечити прозорість та відкритість у діяльності органів влади, а отже, досягнути демократії в державі. Таким чином, варто розглянути перспективи та переваги зарубіжного досвіду безпосередньої взаємодії органів влади із мас-медіа, з урахуванням якого можна буде запропонувати нову ефективну модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. Без співпраці органів державної влади із засобами масової інформації неможливо розв'язувати питання масштабного характеру щодо економічного та соціального розвитку країни. Оскільки, саме засоби масової інформації здійснюють значний вплив на свідомість усього суспільства та спонукають кожного до критичного мислення та аналізу щодо діяльності влади. Тому, можна з впевненістю сказати, що інформація – є надзвичайно потужним ресурсом сьогодення в реалізації публічної влади. Засоби масової інформації – репрезентують думку громадян, а також виконують функцію як спостерігача, так і контролера виконавчої, законодавчої та судової влади. В системі стримувань і противаг виконують роль четвертої гілки влади, яка на сьогодні набула чітко інституалізованої форми у вигляді медіа-холдингів.

Розвиток у ХХІ столітті вітчизняних засобів масової інформації в напрямку застосування інформаційно-комунікаційних технологій та їх вплив на формування суспільної думки, є тим основним фактором, який виводить на новий рівень та ставить перед органами державної влади потребу в більш ефективному державному регулюванні даної сфери. Наразі можна спостерігати, що сучасні, новітні інформаційні технології призводять до того, що відбувається

медіа-конвергенція, тобто, відбувається злиття в одне ціле функцій та технологічних можливостей радіомовлення, телебачення та преси.

Проте, на сьогодні у суспільстві відбувається складність процесів, спостерігається таке явище, як послаблення зворотного зв'язка, через що наразі відбувається зниження рівня довіри громадян, як до влади, так і до засобів масової інформації. Що є однією з важливих проблем сьогодення, оскільки саме довіра є основним рушієм ефективного державного управління та економічного розвитку держави. І одним із способів посилення збільшення рівня довіри населення до владних органів, є створення тісної співпраці органів влади із мас-медіа.

Саме тому, розглядаючи зміни в розвитку демократичного суспільства України, потрібно якісно розглядати не лише сучасний процес реалізації влади, а і процес її інформаційно-комунікаційної взаємодії з суспільством, що є прямим фактором гарантії успішного суспільного розвитку України.

Отже, актуальність теми магістерської дисертації, перш за все, пов'язання з обґрунтуванням нових та дієвих управлінських підходів до вирішення проблеми взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Наукова робота виконана на кафедрі теорії та практики управління факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» згідно з ініціативною темою «Трансформація системи публічного управління України в умовах реалізації цілей сталого розвитку» (ДР № 0118U100522), в межах якої автором досліджено реалізацію взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації: зарубіжний досвід.

Стан наукової розробки проблеми. Базу дослідження у магістерській дисертації складають наукові праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, а також нормативно-правова законодавча база.

Теоретичним підґрунтям дослідження проблеми взаємодії влади із засобами масової інформації стали теорії зв'язку мас-медіа і демократії Д. Кіна, чотири теорії преси у трактуванні Ф. Сіберта, Т. Петерсона і У. Шрамма, а також три моделі відносин засобів масової інформації та політики Д. Галліна та П. Манчіні. Проблемою іміджу державної служби займались: О. П. Запандчук та І. А. Сімеоніда. Особливостями роботи прес-служб займався Н. П. Голота та Н. П. Шалигіна. Також можна виділити ряд таких дослідників, які розглядали питання взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, а саме: Д. В. Андреев, С. М. Висоцька, Д. Карл, Т. Є. Кагановська, М. Г. Лашкіна, Н. Луман, С. Л. Мамука, І. О. Парубчак

Незважаючи на велику кількість наукових праць, мемуарів та статей присвячених взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, значна більшість проблемних питань залишаються наразі невирішеними, а саме щодо регулювання та моделі їх взаємодії. Тобто, можна сказати, що на сьогодні більше переважає публіцистика щодо цієї теми дослідження, аніж наукове обґрунтування, як можна вирішити наявні проблеми.

Метою дослідження є визначення ефективних напрямків взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації з врахуванням зарубіжного досвіду.

Реалізація поставленої мети зумовила вирішення наступних **завдань дослідження**:

- визначити характеристику та принципи взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації;
- розглянути державні регулятори сфери функціонування засобів масової інформації;
- дослідити міжнародні практики реалізації стратегій та концепцій взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації;
- розкрити функціонування прес-служб у органах державної влади в Україні;

- проаналізувати нормативно-правове забезпечення взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні;
- дослідити міжнародний досвід вирішення державних завдань та прийняття управлінських рішень із залученням засобів масової інформації;
- розглянути державну політику щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації;
- дослідити перспективи імплементації міжнародного досвіду з ефективного регулювання відносин органів державної влади із засобами масової інформації;
- розробити модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації.

Об'єктом дослідження є процес функціонування та взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації.

Предметом дослідження є реалізація взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації з врахуванням зарубіжного досвіду.

Методи дослідження. Зважаючи на специфіку предмету магістерської дисертації та поставлену мету і задачі для її вирішення, було використано сукупність взаємодоповнюючих методів, а саме: метод системного аналізу застосовувався для узагальнення й уточнення понятійного апарату, при дослідженні нормативно-правового забезпечення взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, та при визначенні тенденції розвитку їхньої взаємодії; метод порівняння використовувався для узагальнення досвіду взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в країнах з найбільшим рівнем довіри до мас-медіа та органів влади; елементарно-теоретичний метод – при екстраполяції міжнародного досвіду та загальної теорії на українські реалії; структурно-генетичний – при дослідженні наявних проблем взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації у державному управлінні; аргументування – при виробленні шляхів їх вирішення; метод структурно-логічного моделювання застосовувався під час розробки нової моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації; за

допомогою методу комплексного аналізу були сформовані висновки магістерської дисертації. Також на основі соціологічних досліджень формувалась інформаційна база магістерської дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що у магістерській дисертації, а саме:

вперше:

- запропонована «3Д» модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, яка включає в себе такі складові: діалог, достовірність та дієвість. Ця модель дозволяє покращити управлінські рішення у діяльності органів державної влади, а також підвищити рівень прозорості та відкритості влади для населення, та виправити наявне в Україні таке явище, як інформаційний вплив, зробивши саме інформаційну взаємодію;

удосконалено:

- систему органів державного регулювання, що дозволить об'єднати їх в єдиний центральний орган, який буде здійснювати регулювання у сферах радіомовлення, телебачення та телекомунікацій, що дозволить органу відповідати сучасним вимогам суспільства, а також мати змогу ефективно регулювати та здійснювати нагляд за різними джерелами засобів масової інформації;

- вирішення державних завдань та прийняття управлінських рішень із залученням засобів масової інформації, завдяки імплементації позитивного міжнародного досвіду в тих країнах світу, де створені усі необхідні умови для того, щоб контролювати владу за допомогою мас-медіа;

- регулятивні важелі та інструменти, які дозволять в подальшому використання органами державної влади у своїй діяльності новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, завдяки яким уникається необхідність персонального контакту між державними службовцями та громадянами, що в свою чергу відкриє можливість надання послуг органами державної влади online.

дістали подальшого розвитку:

- теоретичні обґрунтування розроблення моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, впровадження якої забезпечить відкритість та прозорість у діяльності органів влади, а також врахування ставлення населення щодо тих чи інших дій у діяльності органів державної влади під час прийняття управлінських рішень, що дозволить вирішити наявну проблему зменшення рівня довіри громадян як до органів державної влади, так і до засобів масової інформації.

- комунікаційні аспекти взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в країнах, де відслідковується найбільший рівень довіри населення до засобів масової інформації;

- методичні підходи щодо дослідження міжнародного досвіду державних регуляторів сфер функціонування засобів масової інформації.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що відбувся комплексний підхід до даної теми. Це дає можливість систематизувати всі наукові напрацювання в даній темі. Результати магістерської дисертації, а саме висновки та рекомендації можуть застосовуватися у практичній управлінській діяльності.

Запропонована «3Д» модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації була розглянута Товариством з обмеженою відповідальністю «Редакцією газети «Трибуна хлібороба» та становить професійний інтерес. Так як надасть можливість удосконалити процес оприлюднення інформації щодо діяльності органів влади у газеті, що дозволить підвищити рівень прозорості та відкритості влади для громадян (довідка про впровадження від 02.12.2019 № 38).

Апробація результатів магістерської дисертації. Результати дослідження оприлюднені на 3 конференціях: Щорічна науково-практична конференція за міжнародною участю «Актуальні питання підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування» (Національна академія державного управління при Президентові України, 1-2 листопада 2018 року, м. Київ); Всеукраїнська науково-практична конференція «Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування»

(Таврійський державний агротехнічний університет імені Дмитра Моторного, 18 жовтня 2019 року, м. Мелітополь); X Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми управління» (Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 21 листопада 2019 року, м. Київ).

Публікації. За темою магістерської дисертації опубліковано 3 тез доповідей на науково-практичних конференціях міжнародного та всеукраїнського рівнів.

Список опублікованих праць за темою магістерської дисертації:

1. Омельченко О. В. Створення і розвиток систем забезпечення якості вищої освіти з публічного управління та адміністрування в Україні. *Актуальні питання підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування: матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. участю.* 2018. Т.2. С. 224-226.

2. Омельченко О. В. Механізми взаємодії органів державної влади з засобами масової інформації. *Публічне управління в системі координат: демократія, децентралізація, місцеве самоврядування: тези доповідей всеукр. наук.-практ. конф.* 2019. С. 223-224.

3. Омельченко О. В. Вплив медіа-конвергенції на публічне управління та адміністрування в умовах формування цифрового суспільства. *Сучасні проблеми управління: тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф.* 2019. С. 41-42.

Загальний обсяг магістерської дисертації. Магістерська дисертаційна робота складається із вступу, 3 розділів, 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи – 96 сторінок. Магістерська дисертація містить 2 таблиці, 4 рисунка та 4 додатка. Список використаних джерел налічує 88 найменувань, які займають 9 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1.1. Характеристика та принципи взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації

Починаючи з XX століття активно розглядається та досліджується питання взаємодії органів державної влади та мас-медіа. І на сьогодні, ця проблема набирає все більшої актуальності. Саме тому так важливо розглянути основні характеристики та принципи взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. Оскільки значно зростає роль засобів масової інформації в системі державного управління, і це пов'язано з безліччю чинників.

Перш за все, із тим, що розвиток сучасного суспільства неможливий без інформаційних ресурсів. І саме мас-медіа наразі є основним каналом передачі інформації суспільству. На основі висвітленої інформації формується суспільством оцінка щодо діяльності владних органів. Адже, саме сучасні мас-медіа активно заповнюють свідомість кожного індивіду. Інформація поширюється досить швидко та впливає на значну кількість населення, саме вона є тим самим важливим стратегічним ресурсом держави.

Роль засобів масової інформації в державному управлінні величезна. Вони полегшують процес комунікації суспільства і держави, надають інформаційну допомогу. На сьогоднішній день важко уявити державне управління без засобів масової інформації. Це вимагає використання відповідних інструментів, розвитку знань та вмінь адміністративного персоналу, постійного аналізу навколишнього середовища та адаптації до його вимог.

Роль засобів масової інформації в системі державного управління також полягає в аналізі подій, поясненні їх причин та передбаченні наслідків, недостатньо сказати, що відбулось, необхідно також спробувати пояснити, чому це сталось, за яких причин, та що може бути наслідком. Саме завдяки засобам

масової інформації було виявлено безліч порушень, злочинів. Також, засоби масової інформації чинять серйозний вплив на рішення, які приймаються політиками, так як критика мас-медіа може навіть змінити політику уряду.

Таким чином, постає питання, наскільки комунікативний механізм взаємодії органів державної влади із мас-медіа може вплинути на уяву громадян щодо обраної політики держави. Дане питання можна розглянути із такої сторони, що державне управління має можливість вливати на суспільство за допомогою засобів масової інформації, завдяки тому, що показує впровадження політики, представляє чинники, які пояснюють вибір саме цієї політики, а також створює потужний діалог між громадянами та владою.

На думку М. Лашкіна: «... під взаємодією владних органів із засобами масової інформації розуміють постійні зв'язки, що об'єктивно існують між ними, які обумовленні загальними цілями» [33, с. 237].

І це дійсно так, можна з впевненістю сказати, що відсутність зв'язків владних структур з мас-медіа просто неможлива, адже їхня співпраця налаштована на інформування суспільства. Головним тут залишається лише той фактор, щоб цього дійсно хотіли дві сторони, і висвітлена інформація мас-медіа була достовірною, не несла в собі суб'єктивні фактори.

Як вважає І. Парубчак, зростання ролі засобів масової інформації можливе при прозорій та відкритій діяльності органів публічної влади, що в свою чергу призведе до зростання активності населення до участі в суспільних інтересах саме завдяки засобам масової інформації [38, с. 165].

Можна сказати, що завдяки журналістам громадськість має можливість бути почутою владою, а влада – стати відповідальнішою перед громадою, а також більш відкритою та доступною для людини.

На думку Богуслави Добек-Островської та Роберта Вішньовського: «... засоби масової інформації заохочують громадян брати участь у демократичному процесі. Поширюючи повний спектр політичних думок, вони дають можливість громадськості робити політичний вибір і стати частиною життя нації. Вони розглядаються як механізми, що захищають демократичні

принципи та сучасне суспільство, визначаючи пріоритетність інформації та створюючи повідомлення засоби масової інформації можна сприймати як нейтральних спостерігачів політичної сцени ... але епоха аналітиків зазначає, що засоби масової інформації відіграють подвійну роль: не лише як глядачі, але перш за все, як політичні актори, глибоко вкорінені в політичному процесі ... засоби масової інформації здатні створювати або руйнувати політичну кар'єру та порушувати політичні питання ...» [53].

Таким чином, на сьогоднішній день, комунікаційна діяльність є основою державного управління. Так як саме завдяки комунікаціям відбувається вирішення багатьох важливих завдань, які стосуються побудови взаємовідносин між суспільством та державою, між громадськістю та державною владою, між органами державної влади та засобами масової інформації. А це на разі є проблемою в сучасних умовах, адже зараз ми спостерігаємо недостатність між державою та суспільством взаємозв'язку, між органами державно влади та засобами масової інформації, тому значення комунікацій у публічному управлінні займає таке важливе місце.

Комунікаційна ефективність публічного управління забезпечується за допомогою використання рекламних засобів, які спрямовані на рівень діяльності державних службовців. Основною особливістю рекламної комунікації є те, що це сфера масових комунікацій, які відбуваються між державними органами та громадськістю.

Тому так важливо, щоб відбувався контроль за висвітлення достовірної інформації мас-медіа щодо діяльності влади. Засоби масової інформації відкривають можливість у діяльність влади вносити прозорість, справедливість та конструктивність. І, саме завдяки цьому можна збільшити рівень довіри населення до органів державної влади. Адже, необхідно задовольняти потреби громадян, і однією з важливих потреб суспільства є бути проінформованими щодо діяльності органів державних структур.

Проте, на сьогодні в Україні існує проблема, яка полягає в тому, що громадська думка недостатньо врахована, та недостатньо вивчається органами

публічної влади, при цьому, під вивченням громадської думки розуміється, що це: «опосередкована форма консультацій органів державної влади з громадськістю щодо формування та реалізації державної політики».

Під час цієї комунікації відбувається доволі активне інформування, а також забезпечення вирішення найважливіших та найактуальніших проблем, які стосуються розвитку суспільства. Таким чином, в результаті такої комунікації забезпечується демократизація системи публічного управління.

Такий дослідник, як Б. Макнайр вказує на п'ять функцій масової комунікації в ідеальному типі демократичного суспільства, а саме:

- інформаційна – засоби масової інформації повинні інформувати громадян про те, що сталося;
- виховна – засоби масової інформації повинні пояснювати значення та важливість подій та фактів, пояснювати чи аналізувати;
- функція платформи для публічних дебатів – засоби масової інформації повинні сприяти формуванню громадської думки, стимулювати її та висловлювати різні погляди;
- презентаційна функція (гласність) уряду та політичних інститутів – засоби масової інформації уважно стежать за діяльністю політичних еліт та реагують на будь-які прояви порушень;
- переконлива функція (захист політичних причин і переконань) – засоби масової інформації повинні бути каналом для артикуляції всіх політичних поглядів і програм партії та їх передачі масовій аудиторії [69].

Тільки при розвиненому громадянському суспільстві буде відбуватись комунікація між державою та громадянами на найвищому рівні. Тому надзвичайно важливим завданням є знаходження компромісу між органами державної влади та громадськістю. А це можливо здійснити саме завдяки співпраці органів державної влади із мас-медіа. Якщо засоби масової інформації будуть висвітлювати якісну та прозору інформацію щодо діяльності органів державної влади, то довіра громадськості до діяльності органів влади значно зросте.

Адже, комунікативний механізм взаємодії органів державної влади та громадськості є основою для побудови діалогу між громадянами та державою. Саме за допомогою цього механізму відбудеться інформування суспільства. Тільки ця зміна дозволить позбутись від комунікативного бар'єра, який наразі існує між суспільством та державною владою.

Це підтверджується і в словах Тарда: «суспільство є результатом системної взаємодії, вони живуть до тих пір, доки в них прогресують певні форми взаємодії, а прогресують вони завдяки комунікації» [46, с. 179].

Аналізуючи комунікації, як структурну складову форми визначення форм взаємодії органів державної влади та громадськості доцільно буде спиратись на розгляд, перш за все, структури такої комунікативної взаємодії. Основними елементами структури є такі суб'єкти комунікацій: громадяни, органи державної влади, громадські організації та засоби масової інформації.

Кожин із даних суб'єктів характеризується тим, що має свій власний комунікативний статус, а також грає певну роль у запровадженні комунікативних технологій.

Засоби масової інформації – є одними з основних суб'єктів комунікації, важливим елементом структури комунікативної взаємодії. На сьогоднішній день впевнено можна сказати, що засоби масової інформації є “четвертою владою”, проте не завжди незалежною.

За словами К. Дойч: «... процеси комунікації є основою зв'язності суспільств. Чим більш організоване суспільство, тим більше воно потребує інформації» [25, с. 553].

Отже, можна сказати, що роль засобів масової інформації у державному управлінні полягає безпосередньо в тому, що мас-медіа є прямим посередником між суспільством та органами державної влади. А налагоджена комунікаційна діяльність у публічному управлінні має багато важливих аспектів, таких як: забезпечення прозорості у державному управлінні; звітність за виконання управлінських рішень; визначення принципів взаємодії між суб'єктами державного управління та суспільством.

Таким чином, засоби масової інформації займають значне місце у вирішенні проблеми відкритості органів державної влади, що дозволить підвищити довіру населення України до органів влади, що є одним з актуальних завдань сьогодення. Адже, наразі, засоби масової інформації суттєво впливають на громадську думку, а відповідно і на прийняття управлінських рішень в державі.

Отже, основна роль засобів масової інформації у системі державного управління, полягає саме у підвищенні ефективності діяльності владних структур.

1.2. Державні регулятори сфери функціонування засобів масової інформації

Діяльність засобів масової інформації – є основним компонентом діяльності усієї держави, адже саме вона висвітлює теперішній стан справ у державі. Тому, так важливо, розглянути усі види засобів масової інформації, через які українці дізнаються та аналізують інформацію про діяльність влади та усіх сфер у державі.

На сьогоднішній день можна виокремити п'ять рівні вітчизняного медіа-простору, а саме:

- електронні засоби масової інформації, основна особливість яких полягає в тому, що саме вони формують єдиний інформаційний простір;
- друковані та електронні засоби масової інформації, до яких належать радіокомпанії, телекомпанії, а також комерційні видання;
- регіональні електронні засоби масової інформації та друковані засоби масової інформації, контроль за якими відбувається місцевими органами влади;
- інтернет, який є особливим канал інформаційного впливу на громадськість, їх міркування;
- полімедіа, який об'єднує в собі усі можливі різноманітні канали мовлення мас-медіа.

Варто зазначити, що головними джерелами засобів масової інформації є:

- друковані (регіональні та національні);
- радіомовлення (регіональні, з можливим представленням в декількох регіонах);
- телебачення (регіональне та національне);
- інтернет (конвергенція друкованих засобів масової інформації, радіомовлення та телебачення; соціальні медіа; кожен громадянин держави, маючи соціальну сторінку, може бути джерелом інформації).

Друковані засоби масової інформації – є одними з найстаріших джерел передачі інформації. Основними їх видами є: газети, журнали та бюлетені. Значною перевагою друкованих засобів масової інформації на відміну від інших джерел є те, що вони є значно доступнішими для більшої частини населення. А також, переглядати висвітлену інформацію читач може коли завгодно [30, с.112].

Структура друкованих мас-медіа є досить централізована та вертикально інтегрована, що забезпечує наявність досить жорстких вимог до публікацій та обов'язковість наявності редакційної політики. Основною характеристикою існування друкованих засобів масової інформації є обов'язковість у їх реєстрації, незалежно від сфери їх розповсюдження та тиражу. А також мають часові обмеження, які пов'язані з періодичністю виходу видань.

Основними особливостями та перевагами друкованих засобів масової інформації є:

- краще та якісніше висвітлення проблематики для читачів, так як журналісти мають більше часу на підготовку повідомлення;
- значно менший ризик подачі неправильної інформації, так як підготовлений текст для висвітлення переглядається не однією людиною, а співавторами;
- можливість зберігати анонімність при бажанні.

Варто зазначити, що на сьогодні в Україні офіційними друкованими виданнями є:

- «Офіційний вісник України»;

- газети «Урядовий кур'єр» та «Голос України»;
- «Відомості Верховної Ради України»;
- інформаційний бюлетень «Офіційний вісник Президента України» [15].

Проте наразі ведуться розмови про скасування обов'язкової публікації нормативно-правових актів в «Урядовому кур'єрі». Натомість усі документи Кабінету Міністрів України будуть оприлюднюватися на єдиному веб-порталі органів виконавчої влади. Таку зміну пояснюють в уряді тим, що так як закони дублюються на сайтах органів виконавчої влади, то недоцільним є витрачання ресурсів на друк та розповсюдження газети [47].

Радіомовлення – один з видів засобів масової інформації, який передає інформацію необмеженій кількості громадян, через радіоканали.

Основними особливостями радіо є:

- висвітлюються найбільш актуальні новини дня;
- наявна можливість одночасно розповсюджувати та обговорювати ту чи іншу інформацію, як приклад, радіо бесіди;
- легкість у створенні та передачі радіоповідомлення.

Телебачення – це один із найпопулярніших джерел мас-медіа передачі інформації. Основною його особливістю є те, що саме такий вид мас-медіа є найбільш емоційним засобом інформації, що дає змогу досить швидко привернути увагу громадськості саме до такого каналу інформації.

Основною особливістю телебачення є те, що на даний вид передачі інформації встановлені часові ліміти, тобто не має можливості розгорнуто та поглиблено розглядати ту чи іншу проблему чи питання.

Інтернет – це наймолодший вид засобів масової інформації, який з кожним днем набирає все більшої популярності. Основною особливістю інтернету є те, що він є глобальним засобом мас-медіа, на відміну від інших джерел інформації. Саме за допомогою мережі Інтернет з'являється можливість доступу до інформаційних ресурсів 24/7, та доступ громадянам майже з кожної точки світу.

Основними особливостями інтернету є:

- найшвидший спосіб передачі інформації, серед будь-яких інших джерел мас-медіа;
- можливість у викладі власної думки кожному читачеві щодо висвітленої інформації з того чи іншого питання;
- є одним з найдешевших засобів передачі інформації, як з боку читача, так і з боку того, хто займався виданням інформації.

Також варто розглянути соціальні медіа. Основними характеристиками яких є те, що у соціальних медіа існує «соціальне», яке має на увазі соціальну взаємодію (структурування груп людей у мережах), а також обмін (файлами, смаками, точкою зору), та «медіа», що означає, що вони є цифровим носієм для розмови чи публікації. Наразі, ми можемо спостерігати, що соціальні платформи, такі як Facebook, Twitter або Telegram, стали справжніми засобами для громадянських та політичних висловлювань.

Таким чином, соціальні медіа – це інструменти та сервіси, які дозволяють людям висловлювати свою думку, а отже, існувати в Інтернеті для того, щоб зустрітись чи поділитися інформацією. І на сьогоднішній день, вони активно розвиваються, саме завдяки розвитку цифрових, а також інформаційно-комунікаційних та мережевих технологій.

Отже, засоби масової інформації можна розглядати зі сторони масових комунікацій, тобто пресу, радіо та телебачення в їх публічному розумінні. Саме за допомогою цих механізмів, з'являється можливість масово поширювати інформацію, сприяючи побудові соціального консенсусу, а також відтворенні публічного дискурсу та певних рівнів взаємодії, особливо нових мас-медіа.

Переглядаючи телебачення, користуючись Інтернетом, слухаючи радіо чи читаючи газету, ми маємо можливість дізнаватись про події, які відбуваються в нашій державі. Таким чином, отримувати ту чи іншу інформацію кожна особа може через різноманітні канали передачі інформації. І якому джерелу мас-медіа довіряти кожен вирішує на свій лад. Є надзвичайно багато чинників, через які людина використовує саме той канал передачі інформації, чому довіряє, або надає перевагу лише йому.

Отже, завдяки тому, що на сьогодні, суспільство має такі революційні технології, як радіомовлення, телебачення та інтернет, це дозволяє наразі переходити до більш сучасної моделі інформаційного суспільства, нових витоків в інформаційній сфері.

І для того, щоб дізнатись ефективність впливу різних джерел мас-медіа, які користуються найбільшим попитом та довірою, перш за все, необхідно проаналізувати, рівень довіри громадян до засобів масової інформації.

За даними проведеного дослідження USAID-Interwnes «Ставлення населення до засобів масової інформації та споживання різних типів медіа у 2019 році», соціологічною компанією InMind, можна спостерігати такі результати дослідження (див. табл. 1.1; 1.2 та рис. 1.1; 1.2).

Таблиця 1.1.

Довіра до національних засобів масової інформації 2015-2019 рр.

	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Телебачення	61%	58%	54%	61%	49%
Інтернет	47%	52%	48%	58%	51%
Друковані	34%	31%	28%	33%	19%
Радіо	39%	36%	33%	39%	22%

Джерело: USAID-Interwnes [45].

Згідно таблиці, можна побачити, що у 2019 році у порівнянні з 2015 роком значно знизився рівень довіри громадян до національних засобів масової інформації.

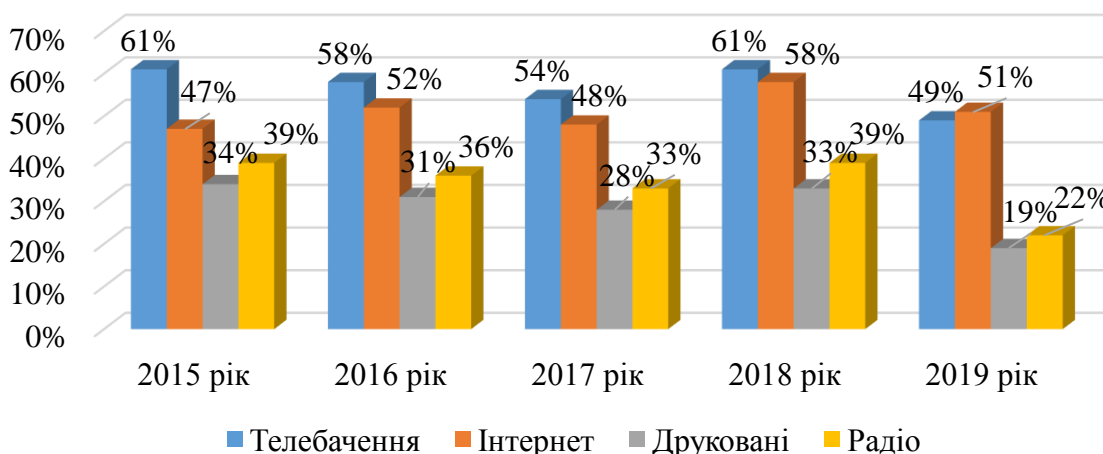

Рис. 1.1. Довіра до національних засобів масової інформації 2015-2019 рр.

Згідно графіка, можна побачити, що з 2015 року по 2018 рік населення України найбільше довіряло такому джерелу національних мас-медіа, як телебачення. Проте наразі, у 2019 році результати дослідження, показують, що на сьогодні населення найбільше довіряє такому джерелу мас-медіа, як Інтернет.

Таблиця 1.2.

Довіра до регіональних засобів масової інформації 2015-2019 рр.

	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік
Телебачення	51%	52%	46%	56%	41%
Інтернет	40%	45%	42%	52%	44%
Друковані	36%	33%	31%	35%	20%
Радіо	35%	32%	30%	34%	19%

Джерело: USAID-Interwne [45].

Згідно таблиці, можна побачити, що у 2019 році порівняно з 2015 роком значно знизився рівень довіри громадян до регіональних засобів масової інформації.

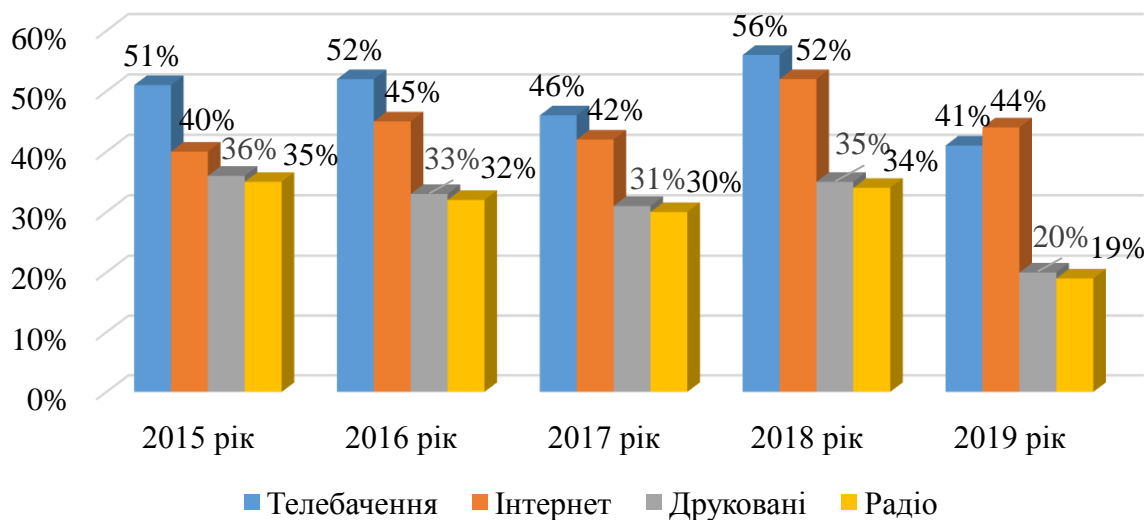

Рис. 1.2. Довіра до регіональних засобів масової інформації 2015-2019 рр.

Згідно графіка, можна побачити, що з 2015 року по 2018 рік населення України найбільше довіряло такому джерелу регіональних мас-медіа, як телебачення. Проте наразі, у 2019 році результати дослідження показують, що на сьогодні населення найбільше довіряє такому джерелу мас-медіа, як Інтернет.

Отже, представлені результати показують, що рівень довіри громадян до засобів масової інформації значно погіршився у 2019 році відносно 2018 року. І

що головне, зниження результатів відбулось по всіх медіа-джерелах, в незалежності від того, чи це регіональні чи національні засоби масової інформації. Щодо того, довіра до якого джерела мас-медіа у громадян викликає найбільшої довіри, то з аналізу представлених результатів, можна з впевненістю сказати, що це є інтернет. Саме він наразі використовується населенням найчастіше.

Серед основних причин недовіри громадян до засобів масової інформації виділяють такі, як: інформація виглядає недостовірною; надається недостатня кількість фактів; висвітлення інформації відбувається односторонньо; подача інформації не сприймається; недовіра до власника конкретного джерела засобів масової інформації [45].

Отже, виходячи із результатів дослідження, необхідно наразі вирішувати проблему недовіри громадян до засобів масової інформації. Починаючи із аналізу державних регуляторів сфери функціонування засобів масової інформації.

Адже, сьогодні нам трактує такі вимоги, які потребують негайного вирішення проблематики державного регулювання засобів масової інформації. Так як, наразі можна побачити таку картину, що засоби масової інформації поступово стають вільними від державного контролю, а це в свою чергу несе до того, що мас-медіа потрапляють у сферу впливу ринкових структур, що так явно прослідковується у теперішніх реаліях.

Саме тому, надзвичайно актуальним завданням сьогодні є дослідження проблематики державного регулювання сфери функціонування засобів масової інформації. Державна регуляторна політика у сфері засобів масової інформації спрямована, перш за все, на усунення перешкод, а саме: економічних, правових, політичних та адміністративних, що дозволить досягнути ефективного регулювання державою сфер мас-медіа відповідними органами державного регулювання.

Ефективність діяльності органів державного регулювання залежить від багатьох чинників, а саме:

- фінансової незалежності, яка буде законодавчо закріплена;

- структурної стабільності та функціональності;
- узгодженість нормативно-правової бази;
- наявність засобів контролю за медіа-холдингами та регіональними засобами масової інформації [35, с. 7].

В Україні орган державного регулювання, який відповідає за такі джерела засобів масової інформації, як телебачення та радіомовлення є – Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, яка є незалежним державним органом, та стратегічно важливе значення у сфері інформації для усієї держави та суспільства [7].

Метою її діяльності є - нагляд за дотримання відповідних законів України щодо сфер радіомовлення та телебачення. Основними принципами на яких ґрунтується діяльність Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення є такі: прозорість, законність, незалежність, об'єктивність, доступність для населення, обґрунтованість прийнятих рішень [37].

Наразі, державне регулювання щодо сфер телебачення та радіомовлення здійснюється у відповідності до Плану розвитку теле- та радіо інформаційного простору [18, с. 17].

Складається Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення з 8 осіб, які призначаються Верховною Радою України і Президентом України, та має свою структуру (див. Додаток А).

Основними її положеннями у галузі телебачення є:

- наглядові, які відповідають за дотримання законодавчих вимог у сфері телерадіомовлення;
- регуляторні, які відповідають за ліцензування та умови використання радіочастотного ресурсу;
- юрисдикційні, які відповідають за притягнення телеорганізацій та радіоорганізацій до адміністративної відповідальності, в результаті чого застосовують санкції;

- організації та перспективи розвитку телебачення, які відповідають за розроблення Плану розвитку національного телеінформаційного простору та радіоінформаційного.

Одним із основних видів діяльності регулятивного органу є моніторинг. Основне завдання якого полягає у дотриманні чинних норм законодавства у сфері радіомовлення та телебачення, а також дотримання ними умов ліцензії.

Таким чином, можна виокремити основні заходи, які вживає Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, а саме: адміністративно-попереджувальні, адміністративного припинення та відповідальності.

Отже, можна стверджувати, що значення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення є надзвичайно важливим у системі діяльності органів державного регулювання щодо сфер радіомовлення та телебачення. Проблема державного регулювання сфер радіомовлення та телебачення є однією з важливих напрямків до створення управлінських засад демократичного суспільства.

Також важливо розглянути ще один орган державного регулювання, який відповідає за сферу телекомунікацій. На сьогодні це – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, яка має свій офіційний веб-портал [36].

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації підпорядковується Президенту України та підзвітна Верховній Раді України. Основна мета її призначення пов'язана із вирішенням справ щодо адміністративних правопорушень, які пов'язані з порушенням законодавства про телекомунікації. На сьогоднішній день вона здійснює регулювання у сфері інформатизацій та телекомунікацій, та надання послуг поштового зв'язку. Основною формою роботи Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації є засідання, за результатами якого відбувається ухвалення рішень.

Не менш важливого значення у її діяльності набуває той фактор, що вона відповідає за державну стратегію розвитку у сфері телекомунікацій. Що є досить

важливим завданням, зважаючи на те, що сфера телекомунікацій в Україні характеризується своєю динамічною зміною, параметри цієї сфери наразі є непостійними, через постійні трансформації комунікаційних послуг та мереж [36].

Серед основних функцій Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації можна виділити наступні:

- внесення пропозицій до органів державної влади щодо нормативно-правових актів у сфері телекомунікацій;
- введення реєстру операторів телекомунікацій;
- забезпечення державного нагляду за дотримання суб'єктами ринку законодавства про телекомунікації [14].

Також варто зазначити, що в Україні функціонує Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, який був утворений 29 серпня 2019 року, основним завданням якого є здійснення законопроектної роботи та попереднього розгляду питань відповідно до предмета його віддання [32]. Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики здійснює законопроектну роботу та розглядає питання, які віднесені до повноважень Верховної Ради України [31]. Державний Комітет телебачення і радіомовлення України формує, а також реалізує державну політику у сфері телебачення та радіомовлення та інформаційній та видавничій сфері [23]. А також, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, основне призначення якої полягає у забезпеченні функціонування та розвитку системи урядового зв'язку [22].

Таким чином, державне регулювання діяльності засобів масової інформації є досить важливим і цілеспрямованим, та здійснюється органами державного регулювання з метою покращення та впорядкування таких аспектів діяльності мас-медіа, як нормативно-правової, організаційної та фінансової. Можна з впевненістю сказати, що обов'язко необхідно щоб була форма державного контролю, для того щоб засоби масової інформації могло грати важливу роль у суспільстві.

Отже, органи державного регулювання відіграють надзвичайно важливу роль у сфері мас-медіа, так як їхня діяльність безпосередньо спрямована на вирішення питань прав та свобод людини. Саме тому, так важливо розробити якісну та дієву політику, на основі якої діятимуть органи державного регулювання.

1.3. Міжнародні практики реалізації стратегій та концепцій взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації

На сьогодні, для того щоб створити ефективну та дієву стратегію взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, важливо щоб було запроваджено необхідну нормативно-правову базу щодо взаємодії органів державної влади із мас-медіа та ефективного регулювання медіа-сфери мас-медіа в контексті взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. Саме тому, доцільно розглянути вдалий міжнародний досвід у цих аспектах, який потім можна буде запровадити в Україні.

На сьогодні у багатьох країнах світу, відбувається регулювання змісту того, що висвітлюється засобами масової інформації. Це відбувається за допомогою різних процедур, розпочинаючи від законодавчого регулювання, закінчуючи саморегулюванням. Не менш важливим для стратегії ефективної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації є міжнародний досвід використання законодавчих механізмів функціонування засобів масової інформації у державі.

Саме тому, варто розпочати з першого закону «Про вільний доступ до інформації», який був прийнятий у Швеції в 1776 році. Закон є основою шведської демократії, і відіграє неоціненну роль у здатності досліджувати державу та дає можливість позитивного соціального розвитку, як прикладу діалогу громадян [58].

Не менш важливим у законодавчому аспекті являється досвід Австралії, адже саме ця країна являється яскравим прикладом у забезпеченні стійкого

розвитку державних інституцій, основні принципи їх функціонування прописані у Конституції Австралії. Вона має особливий статус – вона не може бути змінена так само, як інші закони можуть бути змінені, і це вищий закон, тобто він перекриває інші закони [65].

Одним з найбільш основних з усіх конституційних принципів в Австралії є те, що закон приймається парламентом. Це пояснюється тим, що саме парламент є єдиним органом, що має достатню легітимність для здійснення такої влади. Якщо демократію розглядати в процедурному плані, саме парламент втілює обіцянку демократичного процесу, за допомогою якого приймаються рішення, до яких можуть подати всі австралійці, чи схвалюють вони діючий уряд або певні рішення чи ні [79].

Також, для того щоб удосконалити взаємодію органів державної влади із засобами масової інформації, необхідно розглянути та проаналізувати зарубіжний досвід державних регуляторів, які сприяють ефективному функціонуванню медіа-потенціалу країни.

Орган державного регулювання мас-медіа у Фінляндії був заснований у 1988 році як Державне агентство з питань телекомунікацій шляхом об'єднання регуляторних підрозділів фінського агентства Центру адміністрування телекомунікацій (Telehallintokeskus) та підрозділу мовлення Національної телерадіомовної компанії Фінляндії (Yleisradio Oy) в єдине агентство, прийнявши назву – регуляторного органу зв'язку Фінляндії (Finnish Communications Regulatory Authority) у 2001 році.

Це був державний орган, який відповідав за правилами зв'язку в Фінляндії. А також регулював радіочастоти та дозволи на телевізійне мовлення, контролював роботу постачальників послуг Інтернету та керував доменною зоною. Регуляторний орган зв'язку виступав національним регулюючим органом у галузі телекомунікацій, представляючи Фінляндію в Міжнародному союзі електрозв'язку (International Telecommunication Union) та в Європейському інституті телекомунікаційних стандартів (European Telecommunications Standards Institute) [81].

Проте 1 січня 2019 року фінське агентство по безпеці на транспорті (Trafiksäkerhetsverket), регуляторний орган зв'язку Фінляндії і деякі функції фінського транспортного агентства об'єдналися для того щоб сформувати новий фінський орган транспорту та зв'язку (Liikenne- ja viestintävirasto).

Наразі орган транспорту та зв'язку у Фінляндії – це орган ліцензування, реєстрації та нагляду за трафіком та зв'язком. Агентство сприяє функціонуванню та безпеці транспортної системи та прискорює розвиток цифрового суспільства. Він підтримує сталий розвиток та забезпечує якісні, безпечні та доступні комунікаційні зв'язки та послуги у Фінляндії [86].

У Данії регулювання діяльності радіо і телебачення перебуває під юрисдикцією Міністерства культури. Крім того, допомога надається друкованим та цифровим комерційним носіям інформації. Таким чином, медіа-політика розглядається як складова частина культурної політики Данії. Державний сервіс у датському регулюванні засобів масової інформації забезпечує універсальний і збалансований спектр програм та послуг для всіх верств населення. Діяльність державних служб у Данії полягає у забезпеченні широкого вибору програм та послуг датського населення через телебачення, радіо, Інтернет.

Діяльність громадських служб виконується різними суб'єктами, такими як:

- DR (суспільний мовник Данії);
- TV 2 (державна абонентська телевізійна станція у Данії);
- PostNord Danmark (найбільший поштовий оператор в Данії.);
- Radio 24/7 (радіо 24/7 у Данії).

У Данії важливими установами є Агентство з питань культури та палаців - це агентство при Міністерстві культури. Одним із основних завдань цього агентства є: сприяння забезпеченню якості, універсальності та різноманітності електронних засобів масової інформації.

Агентство є секретаріатом Ради радіо і телебачення. А також Рада з питань телебачення і радіомовлення – є незалежним органом, який приймає рішення щодо сфери радіо та телебачення. Серед основних завдань Ради виділяють наступні:

- адміністрування фондів, з яких можуть надаватися гранти місцевому радіо та телебаченню;
- видача ліцензій на здійснення радіо і телевізійної діяльності;
- виголошення того, чи виконують радіо і телекомпанії виконання своїх зобов'язань щодо надання послуг;
- прийняття рішень щодо реклами і спонсорство програм [71].

Таким чином, показником ефективності функціонування Ради з питань телебачення і радіомовлення у Данії є те, що відсутні конфлікти між владою та мас-медіа, між засобами масової інформації та законом, а також досить високий рівень довіри населення.

Важливим є досвід Канади, де Рада з питань преси існує уже понад 40 років, її діяльність спрямована на те, щоб розглянути стурбованість громадськості щодо етики та практики журналістів, які працюють в окремих провінціях. Перша Рада була заснована у Віндзорі, штат Онтаріо, у 1972 році, коли засоби масової інформації в цьому місті вирішили допомогти громадськості зрозуміти, як працюють мас-медіа та просувати прийнятні межі та настанови для журналістів.

На сьогодні, у Канаді діє Національна Рада NewsMedia – це добровільний, саморегулюючий орган етики для галузі інформаційних засобів масової інформації Канади. Він був створений у 2015 році з двома основними цілями: слугувати форумом для скарг на його членів та пропагувати етичні практики в індустрії новинних засобів масової інформації.

Рада займається питаннями, що стосуються справедливості висвітлення, релевантності, збалансованості та точності новин та звітування думок. Рада також, коли це доречно, представляє громадськість та засоби масової інформації у питаннях, що стосуються демократичних прав на свободу слова та свободу засобів масової інформації. До складу новинних організацій, що підтримують Раду, входить більшість щоденних та громадських газет, журналів новин та Інтернет-новинних організацій по всій Канаді, за винятком Квебеку, який обслуговується окремою провінційною Радою з преси.

До складу Ради входять 17 директорів, які обираються серед громадськості та вісім, відібрані з новинних організацій, що підтримують Раду. Голова Ради завжди обирається серед державних директорів. Директори Національної Ради NewsMedia не голосують і не виступають представниками будь-якої організації інформаційних засобів масової інформації чи інтересів [54].

Також важливо розглянути досвід Ірландії. 1 жовтня 2009 року був створений орган радіомовлення Ірландії (Broadcasting Authority), який ефективно замінює комісію по телерадіомовленні. Орган радіомовлення – є регулятором сектору суспільного та комерційного мовлення Ірландії [64].

Орган радіомовлення Ірландії виконує такі важливі функції, як:

- здійснювати ліцензування радіо- і телевізійних послуг;
- забезпечити та нагородити фінансування, програмування та архівації, що стосуються ірландської культури, спадщини та досвіду в рамках схеми фінансування радіомовлення;
- контролювати та виконувати відповідність ліцензованих мовників кодам та правилам мовлення або їх договорам на мовлення;
- надавати та приймати рішення щодо скарг глядачів та слухачів щодо трансляції контенту на всіх ірландських мовних послугах;
- підтримувати розвиток сектору радіомовлення, в тому числі шляхом досліджень та тренінгів;
- сприяти та підтримувати розуміння засобів масової інформації, включаючи співпрацю з мовниками та педагогами.

Державний регулятор у Ірландії складається з Органу, Комітету з нагородження контрактів, а також Комітету з питань дотримання та виконавчої влади. Важливою особливістю є те, що саме орган радіомовлення Ірландії відіграє важливу роль у злитті різних джерел мас-медіа.

Також важливою особливістю органу є те, що він прагне бути ефективним регулятором, якому довіряють громадськість, телерадіомовники та законодавці. Можна виділити такі основні цінності, які лежать в основі роботи органу радіомовлення Ірландії, а саме: мотивований суспільним інтересом;

справедливий і пропорційний; експерт та поінформований; незалежний і неупереджений; професійні та віддані навчанню; підзвітний, прозорий і економічно ефективний; культурне та мовне різноманіття.

Ще однією досить важливою особливістю у діяльності органу є те, що він публікує стратегічну заяву кожні три роки, в якій визначає цілі високого рівня, яких прагнуть досягнути. А також, щорічно визначає конкретні цілі в рамках кожної стратегічної мети, яка інформує про річний робочий план організації. Робочі плани подаються Органу та Комітетам для обговорення та затвердження на початку кожного року [84].

У Польщі Національна рада радіомовлення (Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji) – є регулятором мовлення, який видає ліцензії на радіо та телебачення, забезпечує дотримання закону громадськістю мовників та опосередковано контролює державні засоби масової інформації. Національна рада представляє незалежне агентство з повноваженнями, визначеними безпосередньо в Конституції Польщі, та членами, обраними Президентом та кожною з палат Парламенту на 6-річний термін. Він був створений у 1992 році для управління державними засобами масової інформації, раніше жорстко контрольованими державою, та регулюванням приватного мовлення, яке тоді з'явилося [66].

У Польщі Національна рада з питань телерадіомовлення охороняє захист свободи слова та права на інформацію, регулюючи питання, пов'язані з наданням дозволів на експлуатацію телерадіостанцій. Його членів обирають Сейм, Сенат та президент. Найважливіше завдання такої ради – забезпечити об'єктивне представлення засобами масової інформації політичного життя країни. Він видає положення закону про радіо та телебачення. А також забороняє перебивати газети, передачі з релігійним змістом, та програми для дітей, які тривають не менше 30 хвилин. Другий регламент визначає правила трансляції програм, що демонструють жорстокі, та загрозливі сцени розвитку дітей та молоді [70].

Не менш важливим є Досвід Франції, де діє Вища рада з питань телебачення і радіо (Conseil supérieur de l'audiovisuel) – французький державний орган регулювання з аудіовізуальних засобів. Він був створений в 1989 році,

змінивши Національну комісію зв'язку та свобод. Вища рада з питань телебачення і радіо у Франції діє у сфері свободи вираження поглядів в інтересах громадськості та професіоналів. Вона ґрунтується на таких основних чинниках: повазі та захисті прав і свобод людини; економічному та технологічному регулюванні ринку; соціальній відповідальності [68].

Її загальна місія розширюється та адаптується до темпів технологічних, економічних та соціальних змін. Вища рада з питань телебачення і радіо у Франції видає дозволи на використання радіочастот для мовлення телебачення або радіоканалів. Доступ до французького ринку аудіовізуальних медіа-послуг підлягає регулюванню різної інтенсивності, адаптованому до різних режимів розповсюдження цих послуг. Основним показником, який показує ефективність функціонування Вищої ради аудіовізуальних засобів є те, що майже відсутні конфлікти між владними структурами та засобами масової інформації у Франції [68].

Досить важливим для України є досвід Нідерландів, так як основною особливістю є те, що незалежний адміністративний орган, Комісаріат (Commissariaat voor de Media) виступає між політикою та медіа-інститутами. Такі види засобів масової інформації, як радіо та телебачення, відіграють важливу роль в інформуванні суспільства. Таким чином, незалежність, якість та різноманітність цього інформаційного забезпечення є юридично захищеними, включаючи Закон про засоби масової інформації та Указ про засоби масової інформації. Орган масової інформації забезпечує дотримання цих норм. Комісаріат акцентує увагу на справедливих відносинах між державними та комерційними засобами масової інформації та прозорій власності у медіа-секторі.

Ще однією важливою особливістю Комісаріату зі засобів масової інформації є те, що він виступає для контролю за дотриманням Закону про засоби масової інформації та примусового виконання цього закону. Орган масової інформації має у своєму розпорядженні ряд інструментів моніторингу та

правозастосування. За допомогою «індивідуального нагляду» Комісаріат обирає найбільш підходящий підхід у кожному конкретному випадку.

А також Комісаріат зі засобів масової інформації забезпечує рівне ігрове поле у Нідерландах. Тобто мається на увазі те, що «Європейська директива щодо аудіовізуальних засобів масової інформації» вимагає, щоб державні та комерційні канали не транслювали понад 12 хвилин реклами на годину. Завдяки інтенсивному контролю, який здійснює Орган масової інформації за дотриманням цієї директиви, національні мовники, які спрямовані на Нідерланди, дотримуються максимального часу реклами. Це створює рівні умови для всіх мовників.

Сприяння рівним умовам є одним із пріоритетів Комісаріату. Багато розробок роблять це необхідним. Наприклад, є конвергенція засобів масової інформації, що означає, що на різних платформах з різними правилами доступні все більше порівнянних пропозицій мас-медіа. Крім того, інтернаціоналізація – це прогресуюча тенденція. Це означає, що різні режими нагляду можуть подати заявку на порівнянні пропозиції засобів масової інформації. Без належного нагляду ці події можуть порушити конкуренцію, а отже, і рівні умови [57].

Таким чином, важливість Комісаріату зі засобів масової інформації у Нідерландах полягає в тому, він контролює дотримання Закону про засоби масової інформації та тим самим підтримує свободу інформації, а також рівні для всіх умови, що є так актуально і для України.

Також варто розглянути досвід Італії, так як в цій країні один орган регулювання за сферою функціонування засобів масової інформації відповідає відразу і за пресу, радіомовлення, телебачення та телекомунікації. Орган гарантій зв'язку в Італії (Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni) – є незалежним органом, створеним від 31 липня 1997 року. Незалежність та самостійність – це елементи, які характеризують його діяльність та рішення. Як і інші органи влади, створені в італійській системі, Орган гарантій зв'язку в Італії підзвітний парламенту, який встановив свої повноваження, визначив свої статuti та обрав своїх членів. Таким чином, органами державного регулятора є:

Президент Італії; Комісія з інфраструктури та мереж; Комісія з послуг та продуктів; Рада органу гарантій зв'язку в Італії.

Кожна Комісія є колегіальним органом, що складається з Президента та двох Комісарів. Характеризуючи орган гарантій зв'язку в Італії – можна сказати, що це, перш за все, «гарант». Два основні завдання, які покладені на нього законом – це забезпечення справедливих умов добросовісної конкуренції на ринку, та захист основних прав усіх громадян.

Важливими також є Гарантії, які стосуються операторів шляхом:

- здійснення лібералізації на ринку телекомунікацій, шляхом регулювання та нагляду, а також шляхом вирішення суперечок;
- раціоналізації ресурсів аудіовізуальних засобів;
- застосування антимонопольних правил у сфері комунікацій, розслідувань щодо домінуючих позицій;
- організації Реєстру операторів зв'язку.

А також споживачі за допомогою:

- суворого контролю якості та розповсюдження послуг та продукції, включаючи рекламу;
- вирішення спорів між операторами та споживачами;
- регулювання універсальної служби та створення специфічних правил, спрямованих на захист соціально незахищених категорій;
- сприяння та захист політичного, соціального та економічного плюралізму в радіомовленні;
- захист авторських прав на аудіовізуальні та програмні продукти за допомогою нещодавно створеного підрозділу проти піратства [57].

Також варто зазначити, що Орган гарантій зв'язку в Італії переслідує мету технологічних інновацій, що стимулює створення нових товарів і послуг, а також нових виробничих циклів. Технологічне зростання сприяє створенню нових мов, одночасно сприяючи комп'ютерній грамотності громадян в «інформаційному суспільстві».

Регулюючий орган зв'язку – це «конвергентний» орган. Визначення стосується вибору, зробленого парламентом, який приписує державним регулятором ряд функцій, що розповсюджуються від телекомунікацій до аудіо візуалізацій та публікацій. Цей вибір враховував глибокі зміни, спричинені «цифровою революцією», яка розмила межі між різними засобами масової інформації, вміст яких – зображення, дані, голос – стає все більш інтерактивним. Телефон, телебачення та персональний комп'ютер незабаром стануть у Італії інтегрованими, створивши спільну платформу, де всі технології будуть конвертуватися та збільшувати спектр послуг, які можуть пропонуватись громадянськості.

Важливо зазначити, що Закон Італії також створив Національну Радку користувачів, яка на повній автономії висловлює думки та вносить пропозиції до Органу гарантій зв'язку, Парламенту та Уряду з метою захисту людської гідності, плюралізму, об'єктивності, повноти та неупередженості інформації та комунікаційної діяльності. Орган також затвердив власний Етичний кодекс поведінки, який повинні дотримуватися всі його члени, керівний персонал та співробітники. Нещодавно створений Комітет має завдання оцінити правильність застосування Кодексу [51].

Також досить важливою особливістю є те, що для забезпечення прозорості та справедливості в адміністративному та фінансовому управлінні Орган гарантій зв'язку в Італії створений Комітет з гарантій. Таким чином, модель, прийнята органом, майже унікальна за міжнародним сценарієм, і багато країн на неї дивляться із все більшим інтересом, що наразі є так актуально і для України.

Великобританія, як і Італія також характеризується одним органом регулюванням. Відтак, з 29 грудня 2003 року Управління зв'язку у Великобританії (Office of Communications) – є новим органом, який замінить декілька існуючих органів влади, він був задуманий як "супер регулятор" для нагляду за медіа-каналами, які швидко конвертуються за допомогою цифрової передачі. Управління зв'язку офіційно успадковує обов'язки, які раніше відповідали за п'ять різних регуляторів: комісія зі стандартів мовлення; комісія

Незалежної телебачення; управління телекомунікацій; радіостанція; агентство радіозв'язку [75].

Таким чином, Управління зв'язку – регулятором та органом з питань конкуренції для галузей зв'язку Великобританії. Він регулює телевізійний сектор і радіо сектор, фіксовану лінію зв'язку, мобільні телефони, поштові послуги, а також ефірні хвилі, над якими працюють бездротові пристрої [75].

А також має широкі повноваження в телебаченні, радіо, телекомунікаціях та поштовому секторі. Він несе законодавчий обов'язок представляти інтереси громадян та споживачів шляхом сприяння конкуренції та захисту громадськості від шкідливих чи образливих матеріалів. Однією з головних областей, цього регуляторного органу є ліцензування, дослідження, кодекси та політика, скарги, конкуренція та захист радіочастотного спектру від зловживань (наприклад, піратські радіостанції).

Управління зв'язку у Великобританії ліцензує всі комерційні теле- та радіослужби. Мовники повинні дотримуватися умов їх ліцензії або ризикувати її відкликання. А також публікує Кодекс мовлення, ряд правил, яким повинен дотримуватися весь контент, який транслюється на телебаченні та регулює сектор телекомунікацій Великобританії, визначаючи та виконуючи умови, за яких повинні дотримуватися всі компанії мобільного та стаціонарного зв'язку та широкосмугові послуги. Ці «загальні умови» – це широкомасштабні правила, що стосуються таких питань, як нумерація телефонів, служби екстреної допомоги, продаж, маркетинг та стандарти взаємозв'язку.

Управління телекомунікацій у Великобританії також є органом з питань конкуренції телекомунікацій, застосовуючи засоби правового захисту на ринках, де він вважає, що домінуючі оператори можуть мати потенційно шкідливий вплив на конкуренцію чи споживачів.

А також державний регулятор відповідає за управління, регулювання, призначення та ліцензування електромагнітного спектру у Великобританії та ліцензує його частини для використання в телевізійних та радіопередачах, передачах мобільних телефонів, приватних мережах зв'язку та бездротових

пристроях. Процес ліцензування залежить від типу необхідного використання. Деякі ліцензії просто потрібно застосовувати та оплачувати, інші комерційні ліцензії підлягають процедурам торгів [76].

Таким чином, можна сказати, що Управління телекомунікацій у Великобританії характеризується тим, що має окремий веб-сайт, за допомогою якого використовує консультації з промисловістю та громадськістю, які допомагають органу приймати рішення на основі представлених доказів. Процеси консультацій починаються з публікації документів на своєму веб-сайті, із запиту думок та відповідей, після чого на цьому ж веб-сайті публікує всі відповіді, та працює з Департаментом цифрової, культури, медіа та спорту.

Висновок до Розділу 1

Отже, проаналізувавши теоретичні основи взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, можна з впевненістю сказати, що роль мас-медіа у процесах державного управління є досить значною. Особливо зараз, коли в державі відбуваються усі умови для розвитку інформаційного суспільства. Визначено, що взаємодія органів державної влади із засобами масової інформації представляється як комунікаційний процес, завдяки якому громадяни України мають можливість бути проінформованими у діяльності владних органів. Взаємодія як процес включає тісну співпрацю органів влади із мас-медіа. Основною особливістю функціонування засобів масової інформації та органів державної влади є те, що засоби масової інформації розглядається як інструмент для органів влади, за допомогою якого вони можуть створити позитивний імідж державної служби в очах громадян. Органи державної влади забезпечують створення умов діяльності та правових засобів для функціонування засобів масової інформації.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИКИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

2.1. Функціонування прес-служб у органах державної влади в Україні

В Україні система органів публічної влади складається із сукупності встановлених Конституцією органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які забезпечують захист прав та свобод громадян, а також їх законних інтересів та безпеку усієї держави (див. рис. 2.1).

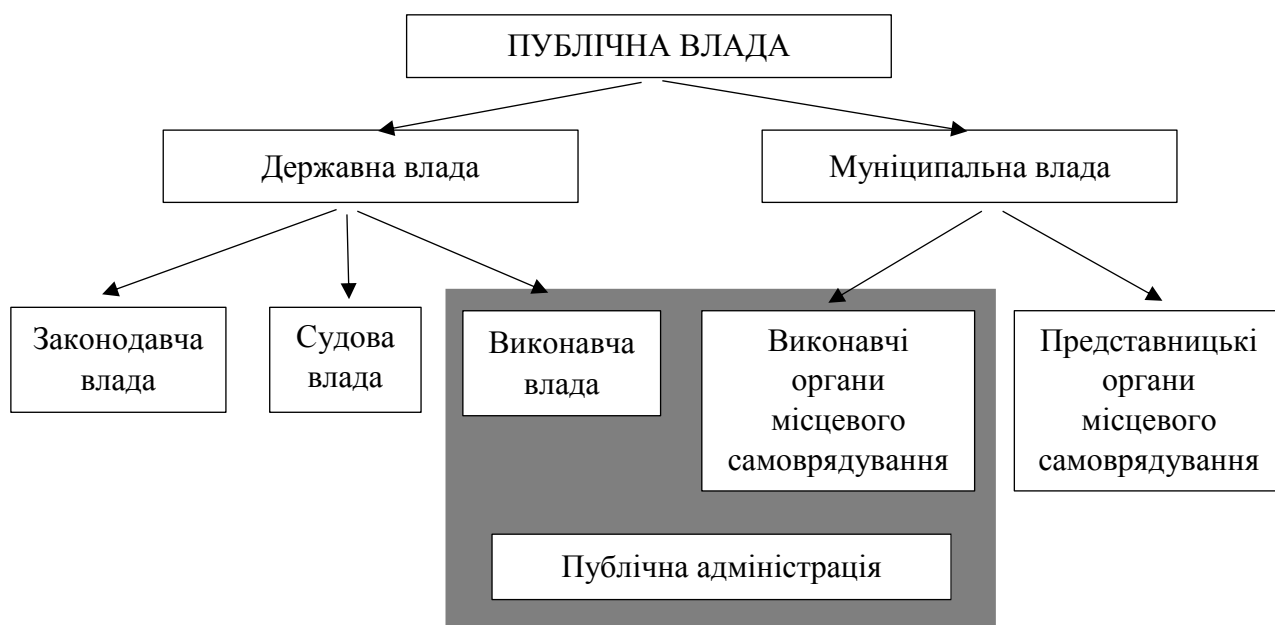

Рис. 2.1. Система публічної влади в Україні [26].

Таким чином, можна сказати, що публічна влада – це цілісна система органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління за дорученням та від імені народу, а також діють у правовому режимі при реалізації своїх функцій та повноважень.

Проте на сьогодні в суспільстві спостерігається певна недовіра населення України до органів державної влади. Все більш розвивається зневіра громадян щодо вирішення своїх проблем завдяки зверненню до органів влади. Що у свою чергу впливає на якість реформування системи надання адміністративних

послуг. Формування іміджу державних служб є особливо важливим завданням та досить складним процесом сьогодення.

Таким чином, можна сказати, що сьогодення диктує нам все нові виклики та завдання. Важливим фактом є те, що саме за допомогою ефективної взаємодії органів влади та мас-медіа можна досягнути залучення великої кількості громадян до процесу реалізації державної інформаційної політики.

У роботі органів державної влади надзвичайно важливим аспектом є характер взаємовідносин із суспільством. Робота системи державної влади є результатом функціонування усієї держави. Тому так важливо створити позитивний образ органів державної влади.

Важливою частиною державного управління є державна служба, яка відповідає за ефективність та можливість державного управління бути конкурентоспроможним. Таким чином, в умовах інформаційного суспільства, зростає питання покращення іміджу державної служби. Тому постає питання, за допомогою яких методів можна посприяти створенню позитивного образу як державної служби, так і всього державного управління в очах громадян [27, с. 241-243].

Регулювання іміджу органів державної влади здійснюється завдяки формуванню державної інформаційної політики. Важливим завданням постає побудова максимально відкритого діалогу між населенням та владою. Саме тому у сфері державної інформаційної політики значною мірою здійснити свої безпосередні конституційні повноваження допомагає спеціально створений для цього орган.

На сьогодні, щоденним провідником інформації для засобів масової інформації про діяльність органів державної влади – є прес-служба. Історія її створення розпочалась із здобуттям незалежності України. Таким чином, у Верховній Раді України та Кабінеті Міністрів України було створено спеціальний структурний підрозділ, за висвітлення інформації про діяльність владних органів – прес-служба [21, с.29].

А у 1992 році було створено прес-службу Президента України, основним завданням якої є висвітлення інформації про діяльність Президента України, та забезпеченні зв'язку із засобами масової інформації, як в Україні, так і за кордоном [16].

На прес-службу покладено багато важливих завдань, виконання яких несе позитивний вплив на поінформованість суспільства. Адже, формування іміджу системи державної влади безпосередньо формується шляхом висвітлення інформації представниками мас-медіа.

Важливою особливістю прес-служби є те, що через неї відбувається спрямування всіх запитів мас-медіа до державних установ, а також передача відповідей безпосередньо до засобів масової інформації, тобто виступає двостороннім каналом зв'язку.

До діяльності прес-служб висуваються ряд важливих вимог, перш за все, це вміння співпрацювати з мас-медіа, а також, що не менш важливо, надавати журналістам своєчасну та достовірну інформацію, яка дійсно буде важливою для суспільства [41].

Журналісти сьогодення стикаються з таким фактором, що їм важко отримати інформацію щодо органів державної влади, а інколи це стає зовсім неможливо. І це є однією з проблем, яка потребує негайного вирішення. Для того щоб цього не відбувалось, необхідно щоб в державі було дотримання прописаних нормативно-правових актів та принципів.

Таким чином, у своїй діяльності прес-служба повинна дотримуватись визначених принципів, а саме:

- принцип відвертості влади перед суспільством – основна особливість якого полягає у забезпеченні відвертої інформації щодо вибору та ухвалення управлінських рішень;
- принцип рівності – основна мета полягає у забезпеченні для усіх мас-медіа рівного права на інформацію;

- принцип системності – характеризується регулярним проведенням зустрічей із керівника засобів масової інформації щодо спільного обговорення наявних проблем та питань;

- принцип соціальної орієнтації – полягає у висвітленні за допомогою засобів масової інформації проектів, які здійснюються урядом, так як вони мають важливе соціальне значення [24, с. 31].

Проте для того щоб діяльність прес-служби дійсно давала позитивний та максимально ефективний результат, необхідно щоб робота цього органу була систематичною та безперервною, тобто має місце медіа-планування. Написання медіа-плану є важливим аспектом, який дозволяє тримати все під контролем. В процесі складання цього плану, необхідно спиратись на те, які цілі поставлені та яким способом їх необхідно досягнути. Тобто, перш за все необхідно вирішити до яких каналів комунікацій необхідно звернутись, щоб провести необхідний інформаційний захід.

Ще одним із важливих аспектів в ефективній співпраці з пресою є наявність медіа-карти. У 2008 році французьким експертом – Фредеріком Кавацци було вперше створено карту соціальних медіа, яку він з кожним роком оновлює відповідно до появи нових та популярних сервісів в державі (див. Додаток Б, В).

На сьогодні, медіа-карта становить собою документ, який містить усі необхідні відомості про різні джерела засобів масової інформації, а саме: назву видання; прізвище, ім'я, по-батькові головного редактора; адресу редакції; e-mail; телефон та факс; сторінку в інтернеті; періодичність виходу та наклад разового номера, якщо це друковані засоби масової інформації; територію покриття, якщо це електронні засоби масової інформації; засновники видання.

Таким чином, медіа-карта, дозволяє закласти міцний фундамент у відносини із журналістами. А отже, і надасть можливість сформувати позитивний імідж державних установ.

Важливою особою у структурі органів державної влади є прес-секретар. Починаючи із XX століття, прес-секретарі при органах влади розпочали офіційно

свою діяльність. Основним їхнім завданням є інформування громадськості про діяльність державних структур [21, с. 30].

Це посадова особа, яка наділена повноваженнями говорити від імені таких осіб як: Президент України, Прем'єр міністр України, спікер Верховної Ради України, голови місцевих адміністрацій [41].

Прес-секретар може як очолювати прес-службу, так і діяти самостійно. Таким чином, на прес-секретаря покладено ряд обов'язків. Перш за все, він повинен надавати інформацію журналістам, так як вони прагнуть отримувати коментар саме від прес-секретаря. Це у свою чергу пояснюється тим, що саме він уповноважений від імені посадовця висвітлювати ту чи іншу інформацію. Також саме прес-секретар повинен підготувати високопосадовця до спілкування із засобами масової інформації.

Для того, щоб організувати, здійснити взаємодію органів влади із засобами масової інформації використовують безліч методів спілкування. За словами Висоцької: «... можуть використовуватися безліч видів взаємовідносин органів державної влади із засобами масової інформації» [19, с. 18].

Основними з них можна виокремити такі як: прес-конференція; брифінг; прес-реліз; вебінари; інтерв'ю; веб-сторінки. І кожний з даних заходів передбачає наявність трьох етапів для його реалізації, а саме: планування, підготовка та проведення.

Одним із найпоширеніших засобів спілкування органів влади з мас-медіа є прес-конференція. Його основною особливістю є те, що він є одним з найбільших заходів, використання такого заходу доцільне, якщо спрямування йде на те, що необхідно поширити інформацію відразу багатьма засобами масової інформації. І це є однією з важливих переваг цього медіа-заходу.

Проте обов'язково необхідно звернути увагу на такий фактор, як неоднозначне сприйняття інформації представниками засобів масової інформації. Представник прес-служби повинен ретельно підготуватися до прес-конференції, щоб журналісти залишились задоволені від даного медіа-заходу. А це означає, що необхідно якомога максимально уникати двозначних виразів,

різних висловлювань. Так як їм не відомо, яка саме інформація після прес-конференції буде висвітлена. А в залежності від цього буде сформована позиція громадян щодо діяльності органів влади. Сприятливий імідж буде лише в тому випадку, якщо громадяни будуть переконані, що державні органи влади працюють ефективно [28, с.11].

Одним із видів прес-конференції є брифінг – коротке інформаційне повідомлення для представників засобів масової інформації [49, с. 305].

Скликання брифінгу відбувається в тому випадку, якщо необхідно донести позицію органів влади з конкретної теми чи проблеми до громадян, або навпаки, спростувати неправдиву інформацію. Що останнє, є досить важливим і актуальним на сьогоднішній день. Особливістю у проведенні брифінгу є непередбачуваність запитань від журналістів. Робоча нарада органів влади, як один із видів брифінгу, відбувається також із залученням запрошених представників мас-медіа.

Також одним із метод комунікаційного інструменту прес-служби – є прес-реліз. Даний медіа-захід є важливим та необхідним з тієї точки зору, що висвітлюються саме нова, вкрай необхідна та конкретна інформація про ту чи іншу подію. Найбільшої та досить частої популярності у використанні прес-служби набрала практика використання медіа-техніки, а саме, фото- та відеорелізи. Таким чином, за допомогою інтернет-технологій з'являється можливість у розсилці електронних повідомлень до редакцій. Важливим аспектом є те, що наявність сайтів органів державної влади представляється можливість висвітлювати систематично інформацію щодо новин про діяльність органів влади.

Не меншої популярності також набирають такі методи спілкування влади із громадянами як «online платформи» та «прямі ефіри», які також саме за допомогою прес-служби організовуються як газетами, так і телекомпаніями.

Також можна навести ще один приклад такого сучасного методу комунікацій між владою та мас-медіа, як вебінари. Даний метод є ефективним

інструментом віртуальної комунікації, поєднавши в собі таких два поняття, як веб-конференція та семінар [48].

Організувати даний метод можливо саме за допомогою Інтернету, так як він відбувається в режимі онлайн зустрічей, в яких відбувається як проведення тренінгів, так і семінарів, і ще досить великої кількості заходів. Таким чином, можна сказати, що даний метод має спектр переваг, основними серед яких є те, що спілкування відбувається в реальному часі, виникає можливість бути задіяним у даному вебінарі, будучи на відстані.

Не менш популярним методом є інтерв'ю. Кожного дня від представників мас-медіа надходять запити щодо інтерв'ю з представниками керівних посад. Однією з ключових переваг даного методу над іншими є те, що інтерв'ю дає можливість офіційним представникам органів влади висловлювати свої думки та погляди на одинці з журналістом. Що передбачає те, що журналіст отримає більш глибокі та розгорнуті відповіді, ніж наприклад, на прес-конференції.

Одним напевно з новітніх методів, який пов'язаний із розвитком інформаційних технологій є веб-сторінки. Даним методом комунікації характеризується тим, що поширення інформації про діяльність органів влади відбувається за допомогою Інтернет. На сьогодні, одним з ключових напрямів державної політики є впровадження інформаційно-комунікативних технологій в діяльність як органів державної влади, так і органів місцевого самоврядування. Тому так важливо, розміщувати соціально необхідну інформацію для громадян на веб-сторінках.

Виділяють ряд таких важливих вимог до оприлюднення інформації на веб-сторінках, а саме:

- наповненість інформацією різного характеру;
- постійно оновлювати інформацію, щоб вона була саме актуальною, а не застарілою;
- наявність архіву, де буде відображатися застаріла інформації, проте все ще необхідна;

- наявність такої інформації, як телефон та адреса, щоб в громадян була можливість звертатись з запитами та надалі отримати на них відповідь;
- наявність розділу, в якому буде можливість залишити свій коментар [24].

Отже, за допомогою того, що багато важливих аспектів оприлюднюється на веб-сторінках можна як найкращим способом висвітлити максимально актуальну інформацію про діяльність органів державної влади, що є прямим фактором у створенні позитивного іміджу державної служби. Тому можна сказати, що новітні методи комунікацій між прес-службою та засобами масової інформації надають можливість дізнаватись інформацію у різний спосіб. Важливим аспектом залишається лише те, щоб ця інформація дійсно була достовірною та прозорою.

Саме тому така різносторонність методів спілкування органів державної влади із засобами масової інформації дозволяє їм сповіщати усе суспільство як про безпосередню діяльність органів влади так і про усі важливі події в державі. Проте ефективність даних методів можлива лише при умові, що органи державної влади матимуть бажання ділитися інформацією, а мас-медіа в свою чергу достовірно та своєчасно оприлюднювати представлену владою їм інформацію.

Також необхідно зазначити такий фактор, як моніторинг медіа. На сьогодні, обов'язковим завданням прес-служби органів влади є здійснення щоденно моніторингу матеріалів, висвітлених засобами масової інформації [41].

Саме здійснення якісного моніторингу представляє можливість для органів влади швидко реагувати на можливі виклики сучасності, а також, попередити виникненню можливого негативного розвитку подій від висвітленої інформації суспільству.

Отже, завдяки тому, що прес-служба висвітлює діяльність органів влади мас-медіа, це дозволяє сформувати позитивний імідж державної служби. Адже, на прес-службу покладені надзвичайно важливі завдання, а саме пояснити, донести громадськості, яким саме чином вибрана владна політика, створенні

цільові програми впливають на їхній рівень життя. І саме завдяки тому що відбувається це інформування суспільства, донесення того, чому саме так, а не іншим чином діють органи влади, можливо покращити рівень довіри громадян до влади. А владні органи в свою чергу будуть діяти прозоро та публічно.

Проте наразі, 28 жовтня 2019 року була висвітлена інформація щодо ліквідування прес-служб при органах державної влади. Натомість буде створено команду комунікацій, яка буде відповідати за те, щоб повідомляти та роз'яснювати населенню щодо того, на що спрямовані реформи та які перспективи розвитку держави.

За словами міністра цифрової трансформації М. Федотова: «необхідно кардинально змінити підхід до комунікацій державних органів». «...навчитися отримувати зворотний зв'язок, чути «клієнтів» та покращувати процеси» [40].

Як вважає І. Семеоніда, найважливішим чинником, що впливає на формування іміджу державної служби, є саме діяльність засобів масової інформації, кадрова політика, як складова механізму його формування. Досягнути успіху можна завдяки визначенню запитів цільової аудиторії, та що особливо важливо, правильної побудови питань, що надходять від державних установ до мас-медіа [44, с. 139-140].

Таким чином, для того щоб існуюча система державної служби підвищила імідж, необхідно враховувати новітні тенденції розвитку інформаційного суспільства. Оскільки, саме позитивний імідж державної служби сприятиме підвищенню ефективності роботи як і органів влади, так і усієї держави. І саме, діяльність засобів масової інформації є одним з суттєвих чинників у формуванні іміджу державної служби.

2.2. Нормативно-правове забезпечення взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні

У ХХІ столітті мас-медіа – є одним з потужних комунікативних засобів суспільства, та каналу впливу на владу, і з кожним днем засоби масової

інформації набирають все більшої популярності. Тому так важливо розглянути та проаналізувати нормативно-правове забезпечення взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації.

Перш за все, це Конституція України, саме вона взяла на себе зобов'язання забезпечити прозорість та відкритість інститутів влади, а також створити усі умови для вільного доступу громадян до інформації, і що особливо важливо, забезпечити дотримання свободи слова, що гарантує ефективність державної влади [1].

Отже, можна сказати, що Конституція України створила необхідні правові засади інформаційної діяльності усієї держави. Саме під час розвитку положень Конституції України було прийнято низку інформаційних законів, в яких зазначаються вимоги до взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації.

Розглядаючи інформаційні закони в Україні, варто розпочати із Закону України «Про інформацію», в якому зазначається, що органи влади повинні інформувати населення щодо своєї діяльності та прийнятті рішень. Метою цього закону є забезпечення незалежності преси та свободи інформаційної діяльності в державі. Таким чином, можна сказати, що цей закон відкрив можливість до створення та розвитку нових засобів масової інформації.

Проте цей закон мав і свої недоліки, які полягають у тому, що комунікація між суспільством та державними органами залишалась односторонньою. Тобто, початок був закладений, інформація почала висвітлюватись, проте не протягом усього етапу діяльності, а тільки після ухвалення управлінського рішення. І ця інформація висвітлювалась лише як текст нормативно-правового акту. Таким чином, основний недолік полягав у тому, що громадяни не мали можливості приймати участі у висловленні своїх поглядів до тих чи інших управлінських рішень [6].

Також варто розглянути Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», основною особливістю якого є те, що завдяки ньому з'явилась можливість до друку, а також прописані державні гарантії щодо

їх свободи. Друковані засоби масової інформації мають різні форми прояву, які зазначені у цьому законі, а саме: газети, журнали, платівки, дискети та інші. Позитивним аспектом у цьому законі є те, що чітко сформовані принципи функціонування друкованих засобів масової інформації, а також зазначено опис відносин між організаціями, редакціями друкованих засобів масової інформації та громадянами.

І що напевно найбільш на сьогоднішній день стає актуальним, це можливість спростування висвітленої інформації. Адже, наразі все більше спостерігається таке явище, що поширена інформація може не відповідати дійсності. І досить важливим є, щоб була можливість спростувати інформацію. Ще однією досить важливою особливістю є те, що не в залежності від тиражу чи сфери їх розповсюдження, обов'язковою умовою для їх видавництва є – реєстрування [5].

Основні вимоги до реєстрування друкованих засобів масової інформації прописані у постанові Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів» [17].

Також важливо зазначити, що задля того щоб не відбувалося перекручування змісту нормативно-правових актів, прийнятих Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України, в Указі Президента України «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» зазначено, що необхідно щоб у термін не пізніше 15 днів, з дня їх прийняття, вони підлягають в оприлюдненні в офіційних друкованих виданнях [15].

Важливим аспектом Закону України «Про доступ до публічної інформації» є те, що з'являються можливість дізнаватись кожній людині про публічну інформацію. Проте щоб отримати цю інформацію, необхідно дотримуватись встановлено порядок доступу до неї, яка висвітлюється представниками засобів масової інформації. Досить важливим аспектом є те, що висвітлення інформації у законі зазначене як системне, як у офіційних друкованих виданнях, так і у

мережі Інтернет на офіційних веб-сайтах, а також на єдиному порталі відкритих даних

Варто сказати, що у цьому законі зазначено більш ширше трактування «суб'єктів владних повноважень». Також ще однією важливою позитивною особливістю є те, що журналісти наразі мають можливість для виконання своїх безпосередніх завдань користуватись доступом до відкритої інформації [4].

За словами Сердюка: «на сьогоднішній день публічна інформація – є однією з основних стратегічних ресурсів розвитку суспільства та усієї держав» [42].

Аналізуючи цей закон можна виділити такий недолік, як відсутність таких критеріїв, за допомогою яких можна виявити наявність чи відсутність суспільного інтересу. А як відомо, чітка відсутність прописаних тих чи інших критеріїв, особливо в законах України, завжди є негативним чинником [4].

Також необхідно розглянути Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», важливість якого полягає у прагненні до побудови суспільства, яке буде орієнтоване саме на інтереси людей. Основна мета якого у тому, що суспільство буде відкрите для кожного та спрямоване на розвиток інформаційних технологій.

Також ще одним позитивним аспектом в даному законі є те, що кожен громадянин має право на вільний доступ до інформації. Не менш важливого значення в цьому законі набуло розширення медіа простору, та забезпечення публічності як в органах державного регулювання, так і в органах місцевого самоврядування, коли відбувається прийняття управлінських рішень [8].

Також варто зазначити, що до Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» не було чітко визначено суб'єктів комунікаційного процесу. Тому позитивною характеристикою цього закону, перш за все, є те, що відбулась конкретизація змісту інформаційних служб державного управління. Саме структурні підрозділи інформаційних служб забезпечують зв'язок громадськості з мас-медіа.

Таким чином, цей закон регламентує діяльність інформаційних служб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, саме вони є структурними підрозділами цих органів. На ці інформаційні служби покладені завдання виконувати інформаційні та аналітичні функції, а також забезпечують зв'язок із громадськістю та мас-медіа. Важливим аспектом у їх діяльності є те, щоб вони оперативно надавали інформацію представникам засобів масової інформації щодо діяльності цих органів.

Проте, окрім переваг даного закону, наявні і певні недоліки. Основними серед яких є нерозвиненість норм щодо регулювання економічних відносин власності, саме у сфері діяльності засобів масової інформації [9].

Але є обмеження щодо висвітлення інформації органами прес-служби для засобів масової інформації, зокрема про це зазначається у Законі України «Про державну таємницю», де забороняється висвітлення такої інформації [3].

Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» набув важливого для мас-медіа значення завдяки тому, що відкрив можливість до творчих та технічних можливостей вітчизняним засобам масової інформації [2].

Основною особливістю Закону України «Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації» є те, що відбулось спрямування на роздержавлення друкованих засобів масової інформації, які засновані органами державної влади та органами місцевого самоврядування. І виділяючи позитивні аспекти цього закону, перш за все, необхідно зазначити, що з'являється можливість державним засобам масової інформації отримати статус офіційних друкованих видань. А це, в свою чергу є прямим фактором для подолання впливу органів влади на державну пресу. В результаті чого, це призведе до такого позитивного явища, як демократизації засобів масової інформації. Тобто відбудеться зростання свободи слова в Україні, що є важливою ознакою у вирії інформаційних трансформацій.

Проте є місце і недолікам в цьому законі, а саме, відсутності концептуальності. Відсутність фіксованості, а саме того, що станеться, якщо не будуть виконанні фінансові зобов'язання, прописані в цьому ж законі [10].

Також важливо розглянути Закон України «Про телебачення і радіомовлення», основна мета якого полягає у тому, що громадяни мають повне право отримувати повну та достовірну інформацію, а також на вільне обговорення суспільних питань за допомогою радіомовлення та телебачення [12].

Важливим також є Закон України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення», в якому зазначено, що однією з головних особливостей є те, що суспільне мовлення здатне виконувати ті завдання, які не притаманні комерційним каналам. І найголовнішою ознакою, яка яскраво характеризує перевагу суспільного мовлення є те, що воно повинне бути доступне для кожної людини в державі [11].

У Законі України «Про телекомунікації» зазначено, що телекомунікаційна мережа загального користування визначається як телекомунікаційна система, доступ до якої відкритий для всіх споживачів [13].

Таким чином, проаналізувавши нормативно-правову основу функціонування засобів масової інформації, можна сказати що наразі в Україні існує три моделі правового регулювання інформаційної діяльності, а саме:

- щодо друкованих засобів масової інформації, таких як: преса та видавнича справа;
- щодо електронних засобів масової інформації, таких як: радіомовлення та телебачення;
- щодо зв'язку, таких як: поштові зв'язки та телекомунікації [39].

Отже, завдяки прийняттю Конституції України та інформаційних законів, активізувався процес двостороннього зв'язку комунікації та співпраці в певних аспектах державної політики. Принципи, на яких співпрацюють органи державної влади та засоби масової інформації, визначенні у законах України,

можна стверджувати, що практично відповідають міжнародно визначеним принципам у відкритості влади щодо інформації.

Проте, на сьогоднішній день, проаналізувавши чинне законодавство України, постає завдання щодо удосконалення нормативно-правової бази взаємодії держави із громадськістю та засобами масової інформації. Багато законів, були прогресивними на період їх прийняття, проте, наразі, не всі вони відповідають стандартам сучасних реалій життя, що потребує до значних змін та доповнень.

2.3. Міжнародний досвід вирішення державних завдань та прийняття управлінських рішень із залученням засобів масової інформації

Вирішити державні завдання та прийняти ефективні управлінські рішення, залучивши до цього засоби масової інформації, можливо лише в тому випадку, якщо у громадян є значна довіра до мас-медіа. Можна з впевненістю сказати, що володіння інформацією – є основним управлінським ресурсом XXI століття. Тому аналізуючи міжнародний досвід залучення засобів масової інформації до вирішення державних завдань та прийняття управлінських рішень, перш за все, необхідно дослідити рівень довіри громадян до засобів масової інформації у всьому світі.

Так як на сьогоднішній день основна складова у процесі підготовки управлінських рішень та їх прийнятті є використання комунікацій у публічному управлінні. А ефективність їх здійснення можлива лише при досить високому рівні довіри громадян до засобів масової інформації та органів державної влади.

Таким чином, на основі статистичних даних, які надають інформацію про частку населення, які найбільше довіряють засобам масової інформації у вибраних країнах світу станом на лютий 2019 року, ми можемо спостерігати такі результати дослідження (див. рис. 2.2).

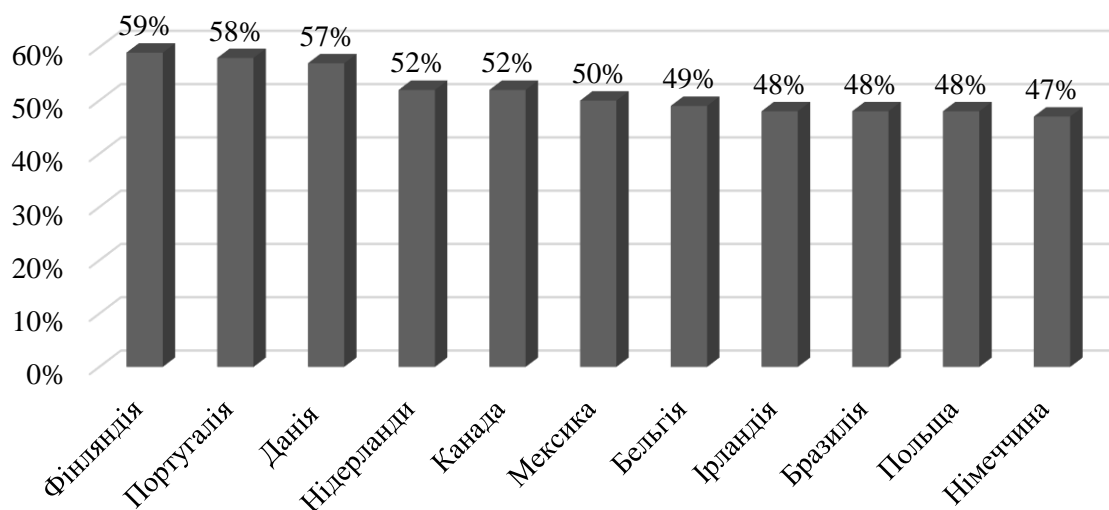

Рис. 2.2. Частка населення, що найбільше довіряють засобам масової інформації станом на лютий 2019 року

Джерело: Statista 2019 [81].

На основі представлених результатів, найбільший рівень довіри громадян до засобів масової інформації спостерігається у Фінляндії. Таким чином, необхідно, перш за все, розглянути основні особливості структури державного управління даної країни. Фінляндія є унітарною державою, організованою на децентралізованій основі. У Фінляндії є центральний, регіональний та місцевий рівні управління. Наскрізною рисою фінської моделі є те, що адміністративні структури та функції вводяться в закон частіше, ніж в інших північних країнах. Адміністративна політика займає важливе місце в програмах уряду Фінляндії з 1987 року [80].

Найважливішими обов'язками Державної адміністрації є підтримка загального миру та безпеки у фінському суспільстві та організація центральної адміністрації. У Фінляндії, як і в інших північних країнах, головним обов'язком державного управління є піклування про більшу частину соціальних послуг для громадян, таких як освіта, охорона здоров'я та соціальні питання.

Мас-медіа займає у цій країні центральне місце на різних етапах прийняття управлінських рішень. Відносини між особами, які приймають управлінські рішення, щодо вирішення державних завдань та засоби масової інформації

набувають все більш професійних характеристик у співпраці. Пояснити це можна тим, що у Фінляндії обидві сторони, як влада так і представники мас-медіа націлені на успішній співпраці, в своїх професійних рамках [72].

Засоби масової інформації грають важливу роль для осіб, які приймають управлінські рішення, так як імідж мас-медіа сприяє їхній політичній спроможності, надійності та авторитету у очах суспільства. Вже в 1766 році Королівство Швеції, в складі якого тоді була Фінляндія, стала першою нацією в світі, яка здійснила акт про відкритість управління. Відповідно до цієї сильної традиції, адміністративні документи у Фінляндії стали доступні для всіх безкоштовно. Влада повинна активно надавати інформацію про зміни у своїй галузі управління. Засоби масової інформації вільно діють у Фінляндії, без цензури та суворой конфіденційності джерел, які можуть бути порушені лише у судових процесах щодо тяжких злочинів [80].

Середовище новин у Фінляндії характеризується сильною регіональною пресою, потужним суспільним мовником (Yleisradio Oy), одним широко читаним національним щоденником (Helsingin Sanomat) та двома популярними вечірніми таблоїдами, які охоплюють більше половини дорослого населення. Фінські засоби масової інформації залишаються на сьогоднішній день найбільш надійними.

У Звіті про цифрові новини Фінляндія завжди відслідковується як країна в якій найбільший рівень довіри громадян до засобів масової інформації (59% цього року) та проникненням в інтернет (94% цього року). Це пов'язано із загальною довірою фінів до соціальних інститутів та тим, що основні засоби масової інформації не є політично розділені [61].

У Фінляндії цифрові послуги органів державної влади систематично розвиваються з кінця 1990-х років. Перший Акт про електронні комунікації адміністративних органів набрав чинності 1 січня 2000 року. Державні органи влади все частіше надають цифрові послуги, і деякі з них уже використовуються як пріоритетні, тобто найбільш використовуваний спосіб роботи з державними адміністраціями.

Таким чином, взаємодія між представниками засобів масової інформації та владою у Фінляндії є відмінною. Особливістю у їхній співпраці є те, що обидві сторони користуються відкритим інформаційним середовищем, а також свободою преси. І що важливо, успішне функціонування суспільства безпосередньо залежить саме від того, що засоби масової інформації повідомляють та висвітлюють інформацію про діяльність державної адміністрації [87].

Також важливим є той факт, що саме Фінляндія стала першою країною у всьому світі, у якій було ухвалено «Закон про державні послуги у сфері державного управління», який був прийнятий у 2001 році. Цей закон був прийнятий з метою підвищення оперативності функціонування державної служби. Завдяки ньому, органи влади зобов'язані надавати громадянам електронну доставку необхідних документів. Було зафіксовано, що понад 90% відомств надали свої послуги через інтернет вже на початку 2001 року.

У законі Фінляндії «Про електронні послуги зв'язку» основною метою є сприяння наданню та використанню електронних послуг зв'язку та забезпеченню доступності комунікаційних мереж та послуг зв'язку на розумних умовах для всіх в країні. Також він спрямований на забезпечення ефективного і безперешкодного використання радіочастот, а також сприяти конкуренції та забезпечити технологічні мережі та послуги зв'язку, які обов'язково є: якісні, надійні та безпечні та що важливо, недорогі. Таким чином, можна сказати, що закон спрямований на забезпечення конфіденційності електронних комунікацій [67].

Також ще одним важливих процесом у Фінляндії було реформування системи моніторингу та звітності про ефективність діяльності організацій системи. Таким чином, можна сказати, що ці всі дії, які відбувались у Фінляндії значно підвищили ефективність та внесли прозорість і відкритість у діяльність державного управління.

Таким чином, залучення засобів масової інформації до вирішення державницьких завдань у Фінляндії надало багато переваг для громадян, а саме

завдяки тому, що на сьогоднішній день практично всі органи державної влади мають свої особисті веб-сайти та пропонують ряд online послуг, а саме: громадяни мають можливість знаходити та отримувати інформацію; надсилати запити; мати можливість брати участь в голосуванні; значно більше мають можливість взаємодіяти з посадовими особами.

І така відкритість державних структур є позитивним аспектом та великою перевагою для усієї держави. Адже, завдяки відкритості та прозорості інформації, а також можливості доступу до електронних ресурсів у Фінляндії практично відсутнє таке явище як корупція. А якщо і трапляються факти корупційних діянь, то це є швидше за все винятком, а не закономірністю.

Таким чином, можна сказати, що Фінляндія приділяє досить значну увагу у посиленні взаємодії та співпраці уряду із зацікавленими сторонами, як приклад, організаціями громадського контролю, що дозволяє покращити процес прийняття управлінських рішень для вирішення державницьких завдань.

Отже, державне управління у Фінляндії спрямоване на те, що все більше уваги приділяють взаємодії, тісної співпраці влади із засобами масової інформації, для прийняття ефективних управлінських рішень. А довіра у суспільстві є дуже важливим капіталом. Фіни вважають державну адміністрацію надійною, незалежною, професійною та відповідальною, що характеризує Фінляндію як сильну та конкурентну країну. А фінська система засобів масової інформації виступає для інших країн світу, як гарант ідеальних умов для свободи преси.

Наступною державою, яку варто розглянути є Данія. Щодо особливостей державного управління у Данії, то можна з впевненістю сказати, що у країні робиться все, для того щоб зробити владу відкритою та доступною для громадян, завдяки покращенню послуг. Це можна спостерігати у звіті про цифрові новини, де Данія відслідковується як країна з найбільшим проникненням у такі джерела засобів масової інформації, як Інтернет (97% цього року) [60].

Інтернет - це медіа-платформа, яку сьогодні найбільше використовують у Данії. Аудиторія лінійного телевізійного мовлення та друкованих засобів

масової інформації зменшується. Суспільний мовник (DR) керує національними телевізійними мережами та національними та регіональними радіостанціями. Він є найбільшим постачальником державних послуг на датському медіа ринку. А також ще однією особливістю є те, що суспільний мовник організовано як незалежну державну установа, яка повністю фінансується ліцензією.

Важливою особливістю у Данії є те, що свобода вираження поглядів передбачена законом. За словами неурядової організації зі штаб-квартирою в Вашингтоні (Freedom House), засоби масової інформації відображають цілий спектр політичних думок і часто критикують уряд.

Засоби масової інформації у Данії мають контролюючу роль у суспільстві. Основна їх мета зосереджена на розслідуванні питань, що цікавлять суспільство. Важливо зазначити, що саме Данія – тримає світову першість з свободи преси. Організація «Репортери без кордонів» оцінила ступінь свободи преси у 175 різних країнах, поставивши Данію на перше місце. Таким чином, датські засоби масової інформації створюють всі необхідні умови для того, щоб контролювати владу [73].

Засоби масової інформації у державному управлінні в Данії, перш за все, означають демократію. Газети, веб-новини, телебачення та радіо повинні повідомити датчанам про те, що відбувається навколо них, і створити дискусію. Наприклад, вони повинні пояснити, як працює економіка Данії, та як вона працює в різних муніципалітетах країни. Ось чому для засобів масової інформації також важливо бути незалежними та займатися журналістикою, яка ставить під сумнів те, що відбувається в суспільстві, та що вирішують правителі. Таким чином, засоби масової інформації допомагають забезпечити громадянам Данії активну участь у демократії, та вирішення викликів суспільства [74].

Також важливим аспектом у вирішенні державних завдань в Данії є те, що держава намагається залучити громадян, щоб вони самі почали обговорювати важливі державні рішення, наприклад, через дебати. І саме тут мас-медіа відіграє активну роль у пошуку вирішення проблем.

Ще однією особливістю є наявність свободи самовираження. Адже, однією з найважливіших речей у демократії є вміння говорити про що думаєш, і тому свобода слова та свобода вираження думок є дуже важливими для засобів масової інформації. Журналістика у Данії є незалежна від політичного та економічного впливу, саме тому вона є об'єктивною, спрямована на те, щоб розповідати датчанам про те, що відбувається в суспільстві, щоб вони самі могли зайняти критичну позицію. Саме тому і спостерігається такий високий рівень довіри.

У Данії характерними для засобів масової інформації є зобов'язання широко розповідати діяльність владних органів, робити багато різних трансляцій, які як кількісно, так і якісно переважають на відміну від інших держав. Таким чином, засоби масової інформації допомагають інформувати про все, що відбувається в Данії. Що значно допомагає державі приймати ефективні управлінські рішення, знаючи, що про це думає населення [74].

Також ще однією важливою особливістю у Данії є те, що вона добре обладнана для цифрового майбутнього. Характеризується Данія як маленька країна, де люди мають велику віру і довіру один одному, та державному сектору зокрема. Населення загалом має високий рівень освіти, і з легкістю прийняли цифрові технології.

Таким чином, у Данії побудована безпечна та надійна цифрова інфраструктура, для того, щоб громадяни могли ефективно керувати своїми справами через Інтернет. Що дало змогу здійснити велику цифрову трансформацію в останні роки. Сьогодні Інтернет став важливим елементом для державного управління у Данії. Завдяки тому, що послуга стає цифровою, громадяни не відчують, що державний сектор віддалений від населення. Громадськість та мас-медіа відчують свою приналежність до того, що відбувається у державі [62].

Отже, проаналізувавши міжнародний досвід взаємодії органів влади, уряду із засобами масової інформації, залучення мас-медіа для прийняття ефективних управлінських рішень у державному управлінні, можна сказати точно, що ці всі

дії робляться для того, щоб підвищити рівень довіри громадян до органів влади, зробивши владу максимально відкритою та прозорою для суспільства, що є важливою передумовою для розвитку ефективної державної політики.

Висновок до Розділу 2

Отже, проаналізувавши особливості функціонування прес-служб у органах державної влади можна сказати, що завдяки новітнім методам комунікацій між прес-службою та засобами масової інформації, з'являється можливість дізнаватись інформацію про діяльність владних структур на принципах наскрізності та безперервності. Завдяки чому така різносторонність методів взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації надає можливість інформувати населення про всі важливі події в державі. Проте варто зазначити, що нормативно-правове забезпечення взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації потребує значних змін. А також дослідивши міжнародний досвід щодо ефективної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, можна з впевненістю сказати, що однією з основних та обов'язкових умов для ефективної співпраці є те, що органи державної влади повинні надавати повну та достовірну інформацію щодо їх діяльності представникам мас-медіа, в незалежності від запитів засобів масової інформації та громадян. Зарубіжний досвід показує, що співпраця спрямована на необхідність роз'яснювати усьому суспільству щодо дій та реформ, які відбуваються в державі, а також, що є надзвичайно важливим, це враховувати запити від населення, їхні пропозиції, бажання та об'єктивну критику.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

3.1. Державна політика щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації

На сьогоднішній день основним завдання державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні – є збільшення рівня довіри населення до органів влади. Саме тому, наразі однією із важливих складових у ефективному державному управлінні є наявність комунікацій у діяльності органів державної влади. Показник довіри до влади та засобів масової інформації, що стрімко падає останніми роками в Україні, свідчить про розбалансованість системи політичної та управлінської комунікації інституцій влади, громадянського суспільства та засобів масової інформації. Саме це і зазначав М.Н. Луман у своїй праці: «проблеми комунікації знов повертають нас до комунікації» [34, с. 115].

Таким чином, постає необхідність у покращенні державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні, що забезпечить прийняття управлінських рішень владними органами зробити більш зрозумілими та прозорими для громадян.

Саме тому, варто розглянути міжнародний досвід у здійсненні ефективної державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, що дозволить сформулювати основні необхідні важелі для покращення комунікаційних складових як у діяльності органів державної влади, так і у всій державі зокрема.

Американський науковець Галлін та італійський науковець Манчіні у своєму дослідженні виділяють 3 основні моделі розвитку засобів масової інформації у демократичних державах світу, а саме: демократична компаративістська, поляризованого плюралізму та ліберальна [20, с. 3].

Перш за все, варто розглянути таку країну, як Нідерланди, оскільки державна політика щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в цій державі є досить ефективною. Необхідно розпочати з того, що ця країна характеризується демократичною компаративістською моделлю згідно з дослідження науковців. Основним показником того, що державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації займає одне з досить важливих місць у державі є те, що саме прем'єр міністр здійснює керівництво за нею. Також важливо зазначити, що за координування державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Нідерландах на Прем'єр міністра, який цим безпосередньо займається, покладена персональна відповідальність. Що в свою чергу означає, що в цій країні дійсно відбувається якісне комунікативне забезпечення в державі.

Наразі, в Нідерландах існує 4 структури, на яких покладені завдання щодо забезпечення державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. А саме, Академія державної комунікації, яка є центром експертних знань у галузі державного спілкування для органів влади. Комунікація в Нідерландах на сьогоднішній день стає все більш професійною, а також все частіше є спільною відповідальністю між розробниками політики та фахівцями з питань комунікації: спілкування є важливим елементом на кожному етапі політичного процесу. Також важливою особливістю є те, що в Академії розроблено сканування на основні профілі компетенції, щоб фахівці з комунікації отримували більше розуміння власних сильних і слабких сторін [50].

Другою структурою, на яку покладені завдання щодо забезпечення державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Нідерландах є державна служба комунікацій, яка сприяє реалізації комунікативно політики держави. В загальному, основною її функцією є – надання консультацій щодо питань

комунікацій та здійснює супровід медіа компаній. Важливою особливістю державної служби комунікацій є те, що вона здійснює роботу як з органами державної влади, так і з громадянами. Відповідно до цього, вона знає потреби громадян, в результаті чого консультації з органами державної влади виходять більш ефективнішими, так як відбувається чіткість у формуванні напрямків здійснення комунікацій у діяльності органів державної влади.

Також в Нідерландах функціонує Інформаційна Рада, яка є незалежною офіційною консультативною радою у сфері урядових комунікацій. Основним завданням якої є забезпечення необхідної платформи для різних учасників комунікацій. Не менш важливою характеристикою є те, що в цій країні обов'язкова наявність власних інформаційних ресурсів у кожному міністерстві, адже саме на них покладені завдання у інформуванні населення [88].

І четвертою структурою, яка відповідає за забезпечення державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації є державна інформаційна служба, саме вона займається розроблення державної комунікативно політики в Нідерландах. Саме від неї залежить інформаційне забезпечення у діяльності органів влади. Таким чином, можна сказати, що забезпечення державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Нідерландах здійснюється різними за свої характером та діяльністю організаційними структурах.

Також варто розглянути таку країну, як Норвегія, державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в цій країні спрямована саме на задоволення потреб населення. Розглядаючи особливості функціонування державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Норвегії, необхідно розпочати з того, що ця країна характеризується демократичною компаративістською моделлю згідно з дослідження науковців.

Важливою характеристикою державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Норвегії є те, що основне її завдання, щоб державне управління було відкритим для участі населенню. У Норвегії, починаючи з 1 січня 2008 року діє Управління з питань управління та інформаційно-комунікаційних технологій – це професійний орган з питань державного управління та політики в галузі інформаційно-комунікаційних технологій. Дирекція несе відповідальність за розповсюдження знань, оцінку та рекомендації стандартів, розробку наглядових органів, управління та експлуатацію загальних технологічних компонентів. Проте уже з 1 січня 2020 року державна дирекція Норвегії змінить свою назву на Управління оцифрування (Digitaliseringsdirektoratet) [59].

Ефективний розвиток взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації завдяки державній політиці щодо налагодження комунікаційної взаємодії між ними у цій країні полягає в тому, що одним із основних завдань, які поставлені перед засобами масової інформації, є те, що вони повинні слідкувати за тим, як діє адміністрація як до окремого громадянина, так і до усього суспільства зокрема. Державна адміністрація повинна працювати і бути організованою так, щоб вона заклала основу для політичного управління та широкої участі людей [82].

Свобода слова для державних службовців в Норвегії регламентована в «Етичних рекомендаціях щодо державної служби». Як правило, інформація повинна бути доступною для всіх засобів масової інформації одночасно [55].

Наразі в Норвегії пропонується, щоб органи державної влади у своїй діяльності широко використовували соціальні медіа в мережі Інтернет, що сприятиме створенню ефективного діалогу з громадянами держави. Також ще одним важливим аспектом, який необхідно зазначити, розглядаючи державну політику щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації у Норвегії є те, що держава повинна використовувати чітку мову, яку можуть зрозуміти всі відповідні цільові групи. Це стосується як тих, до кого звертається держава, так і тих, хто звертається до

держави. Таким чином, державні службовці повинні дотримуватись відповідних правил щодо написання та цільового використання державних текстів.

Наступна країна, яку варто розглянути – це Великобританія, яка характеризується інтенсивним розвитком державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. Для неї характерною є ліберальна модель взаємодії засобів масової інформації з політикою. Великобританія характеризується тим, що комунікаційна діяльність в країні здійснюється державними службовцями. Саме вони повинні забезпечити виконання цілей політики, які були сформовані урядом. Для цього, в державі навіть створенні відповідні курси, основна мета яких полягає у зростанні професійного розвитку державних службовців, на яких покладені завдання, відповідати за комунікативну діяльність [63].

Також важливо зазначити, що у Великобританії функціонує Центральна урядова служба комунікацій, яка служить і політикам, і громадськості. Основна мета її полягає у забезпеченні комунікацій світового рівня, які підтримують пріоритети міністрів та забезпечують ефективне функціонування державної служби в країні [85].

Також важливо розглянути державну комунікативну політику Іспанії. Ця країна характеризується моделлю поляризованого плюралізму. Державна політика щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Іспанії характеризується тим, що зосереджена на важливості комунікацій та співпраці державного секретаря з мас-медіа. І одним з основних обов'язків, які покладені на державного секретаря є те, що він відповідає за розроблення основних стандартів у взаємодії із засобами масової інформації [52].

Таким чином, розглянувши міжнародний досвід щодо державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, можна сказати, що ефективність її функціонування є важливим важелем для держави у кожній з представлених країн.

Отже, одним із основних елементів у покращенні державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні, є узгодженість її пріоритетів, на що саме потрібно спрямовувати свої дії. Оскільки, неузгодженість може призвести до дублювання, в результаті чого в майбутньому можуть виникнути труднощів у здійсненні поставлених цілей.

Також необхідно розробити програму щодо підвищення кваліфікаційного рівень працівників органів державної влади, які займаються комунікацією із громадськістю та засобами масової інформації, як це здійснено в розглянутих країнах світу. Оскільки саме від спеціальних структурних підрозділів та уповноважених осіб, які відповідають за здійснення комунікацій з представниками засобів масової інформації та громадськістю залежить, як буде сформована думка громадськості щодо діяльності владних органів. Саме тому, так важливо, що відбувався процес регулювання практичного застосування сформованої державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації.

Ще одним досить важливим аспектом в удосконалення державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні є необхідність щоб функціонував центральний орган з питань розвитку комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. Який буде здійснювати постійні зустрічі з спеціальним структурним підрозділом, який відповідає за комунікацію із засобами масової інформації та громадянами, на яких буде відбуватись обговорення щодо того, які поставленні цілі у комунікативній політиці держави. Тобто, відбуватиметься обговорення важливих пріоритетів державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, та роз'яснення незрозумілих питань. А також, що досить важливо, створення та надання інструкцій спеціальним службам, які здійснюють взаємодію із засобами масової інформації. Адже, досить важливо, щоб завдяки державній комунікаційній політиці відбувся значний розвиток у

взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, що дозволить виправити наявну проблему недовіри населення до влади.

Таким чином, удосконалення державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації створить можливість до появи такого важливо елементу у державному управлінні, як наявність координації у інформаційній діяльності органів державної влади. Оскільки, саме координація може забезпечити успішність та результативність у прийнятті управлінських рішень органами державної влади.

Отже, можна з впевненістю сказати, що використання комунікаційної складової у діяльності органів державної влади є необхідною умовою сьогодення.

3.2. Перспективи імплементації міжнародного досвіду з ефективного регулювання відносин органів державної влади із засобами масової інформації

На сьогоднішній день в Україні є проблема державного управління. Це пов'язано із недостатньою відкритістю влади та відсутністю інформаційної діяльності органів державної влади. Також зв'язок комунікацій «влада-громадськість» не на належному рівні. Тому важливим аспектом є розбудова інституційної складової у діяльності державної влади та імplementування міжнародного досвіду з ефективного регулювання відносин органів державної влади із засобами масової інформації.

Таким чином, дослідивши міжнародний та вітчизняний досвід нормативно-правового забезпечення взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, варто сказати, що на сьогодні, законодавство України потребує значних реформ. Необхідно здійснити ряд змін та доповнень до законодавства України, що дозволить врегулювати багато аспектів взаємодії органів влади та мас-медіа.

Перш за все, варто створити та ввести в дію інформаційний кодекс України, в якому чітко розписати позиції щодо взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. Проте, вносячи певні зміни у Конституцію, чи закони України, варто звернути увагу на досвід такої країни, як Австралія, яка характеризується стабільною системою державного управління. Стабільність пов'язана саме із тим, що внесення певних змін у Конституцію відбувається з участю громадян, провівши національний референдум [56].

Можливо, саме таке узгодження правок у Конституції та законах з громадянами, шляхом проведення національного референдуму дозволить Україні покращити відносини населення з владою, так як кожна людина буде відчувати причетність до того, що відбувається в державі.

Аналіз міжнародного досвіду щодо функціонування різних засобів масової інформації, та регулювання сфери мас-медіа відповідними органами показав, що необхідно в першу чергу зробити все можливе для того, щоб не було економічної залежності засобів масової інформації, що дозволить підвищити об'єктивність у висвітленій інформації. Саме свобода вираження поглядів, включаючи журналістські права, та право формулювати критичні судження сприяють належному функціонуванню державних інституцій, а значить і усїєї держави. Це чітко виражається у Фінляндії, де спостерігається найвища довіра громадян до засобів масової інформації, а також практично відсутні ознаки корупції. Саме тому необхідно в Україні зробити все можливе для того, щоб громадяни мали можливість більше взаємодіяти з державними органами.

Не менш важливим для ефективного регулювання взаємовідносин органів державної влади із засобами масової інформації є досвід Польщі, у межах програми «Przyjazna administracja» було створено ряд заходів для того, щоб громадяни більше дізнавались про діяльність органів влади [83].

Таким чином, доцільним буде для України імплементувати досвід Польщі щодо висвітлення інформації про діяльність органів державної влади громадянам, а саме: створити інформаційний центр органів державно влади, з появою якого громадськість матиме змогу краще та ширше дізнаватись про

компетенції органів державної влади, їхню діяльність та послуги, які вони надають.

Одним з ключових аспектів, виявлений у міжнародному досвіді є те, що влада має бути доступною для громадян, вони повинні бути повністю проінформованими щодо всього, що відбувається у державі. Органи державної влади повинні ефективно та постійно взаємодіяти із засобами масової інформації, надавати їм повну та достовірну інформацію і можливість журналістам діяти вільно під час виконання своїх безпосередніх обов'язків. Саме тому доцільним буде для України імплементувати такі аспекти Фінляндії з ефективного залучення засобів масової інформації до вирішення державницьких завдань для прийняття управлінських рішень, як:

- влада повинна активно надавати інформацію про свою діяльність, а також про зміни у своїй галузі управління, а засоби масової інформації в свою чергу діяти вільно;
- як органи державної влади так і мас-медіа мають користуватись відкритим інформаційним середовищем;
- усі органи державної влади мають мати свої особисті веб-сайти та пропонувати ряд он-лайн послуг;
- цифрові послуги все частіше мають надаватись органами державної влади.

А також доцільним буде для України імплементувати такі аспекти, які характерні для Данії з ефективного залучення засобів масової інформації до вирішення державницьких завдань для прийняття управлінських рішень, як:

- засоби масової інформації зобов'язані широко розповідати про діяльність владних органів, робити багато різних трансляцій;
- наявність свободи самовираження, журналістика повинна бути незалежна від політичного та економічного впливу, що дозволить громадянам зайняти власну критичну позицію;
- побудована безпечної та надійної цифрової інфраструктури, що дозволить громадянам ефективно керувати своїми справами через Інтернет;

- Інтернет має стати однією з важливих елементів у державному управлінні.

Дослідивши міжнародні практики державних регуляторів сфери функціонування засобів масової інформації, можна виділити такі основні загальні засади, які призводять до значного розвитку, а саме: закріпленість на законодавчому рівні щодо політичної та фінансової незалежності органів державного регулювання; незалежність органів державного регулювання від уряду; тенденція об'єднання органів державного регулювання, які відповідають за різні джерела засобів масової інформації; здійснення посиленого контролю зі сторони органів державного регулювання; закріплення санкцій за порушення умов ліцензії нормативно-правовими актами; структурна стабільність органів державного регулювання.

Міжнародний досвід яскраво показує, що все частіше органи державної влади використовують у своїй діяльності цифрові послуги, що також прослідковується та набирає своєї актуальності й в Україні. Наразі, у системі публічного управління наявні умови для змін щодо інформатизації управлінської діяльності. А саме, розширення сфери взаємодії владних структур з громадськістю за допомогою цифрових засобів масової інформації. Адже, завдяки цифровим відносинам можна уникати за необхідності персонального контакту між державними службовцями та громадянами, що в свою чергу відкриє можливість надання послуг органами державної влади online. Завдяки чому їх діяльність стає більш прозорою, так як її контролювати зможуть не лише керівники державних установ, а і громадяни.

Також, ще одним позитивним фактором цифрових технологій є зменшення кількості помилок в управлінських процесах людиною, завдяки автоматизації певних управлінських функцій. Саме тому, так важливо, щоб відбувся розвиток цифрової демократії, що дозволить громадянам України брати участь в обговоренні та прийнятті важливих державницьких рішень. Це також додасть прозорості діяльності суб'єктів публічного управління та адміністрування як на загальнодержавному рівні, так і на місцевому зокрема.

Проаналізувавши міжнародний досвід, можна зазначити, що наразі спостерігається тенденція в більшості країн світу щодо формування єдиної системи регулювання за різними джерелами засобів масової інформації, створенням спільних засад та правил регулювання щодо інформаційної діяльності держави.

Тому, можна сказати, що на сьогодні державні регулятори України, а саме Національна рада, яка відповідає за сферу телебачення та радіомовлення, та Національна комісія, яка відповідає за сферу телекомунікацій, потребують реформування зважаючи на теперішні реалії.

На сьогоднішній день сучасні та новітні інформаційні технології призводять до того, що відбувається медіа-конвергенція, а саме, у телебаченні можна побачити наявні ознаки зв'язку, радіомовлення та інтернету. Тобто, відбувається злиття в одне ціле функцій та технологічних можливостей радіомовлення, телебачення та преси. Таким чином, інформаційне середовище в Україні характеризуються своєю однорідністю, зважаючи на ряд ознак, проте регулювання із боку держави відбувається різними органами, в залежності від джерела мас-медіа. Отже, зважаючи на ці умови, постає завдання оптимізувати існуючу систему регулювання.

Саме тому, доцільним буде функціонування єдиного центрального органу, який буде здійснювати регулювання у сферах радіомовлення, телебачення та телекомунікацій, як це здійснено вже у Фінляндії, Великобританії та Італії. Де така зміна позитивно вплинула на ефективність державного управління.

Основна ціль функціонування єдиного регуляторного органу в Україні полягає у тому, щоб орган державного регулювання відповідав сучасним вимогам, мав змогу ефективно регулювати та здійснювати нагляд за медіа-джерелами, які так швидко конвертуються за допомогою цифрової передачі.

Таким чином, для впровадження в Україні єдиного органу державного регулювання, перш за все необхідно змінити систему державного регулювання. Адже, тепер потрібно сформувати спільні засади та правила регулювання, які влучно будуть підходити як для сфери телебачення та радіомовлення, так і для

сфери телекомунікацій. І це завдання є надзвичайно важливим, так як інформаційна сфера охоплює майже усі галузі діяльності людей, а тобто, відбувається постійний вплив усіх джерел засобів масової інформації на бачення людини. Тому, так важливо, щоб дійсно відбувалось ефективне державне регулювання за сферою функціонування засобів масової інформації. Також зважаючи на те, що на законодавчому рівні також помітний вплив конвергенції, варто встановити єдиний правовий режим регулювання за сферами радіомовлення, телебачення та телекомунікацій.

Таким чином, розглянувши міжнародний досвід державних регуляторів за сферами мас-медіа, доцільним для України буде імплементувати досвід Італії щодо державного регулятора, який відповідає відразу і за пресу, радіомовлення, телебачення та телекомунікації, а саме такі аспекти як:

- незалежність та самостійність мають бути основними елементами у діяльності та під час прийняття рішення органу;
- одним з основних завдань, які покладені на орган має бути забезпечення справедливих умов добросовісної конкуренції на ринку, та захист основних прав усіх громадян;
- здійснення раціоналізації ресурсів аудіовізуальних засобів;
- створення спільної платформи, де всі технології будуть конвертуватися та збільшувати спектр послуг, які можуть пропонуватись населенню;
- розробити власний етичний кодекс поведінки органів державного регулювання, якого повинні дотримуватися всі його члени, керівний персонал та співробітники, що значно підвищить ефективність його функціонування.

Також доцільним для України буде імплементувати досвід Великобританії щодо державного регулятора за сектором телебачення, радіо, телекомунікацій та поштового сектора, а саме такі аспекти як:

- створення органом Кодексу мовлення, ряд правил, яким повинен дотримуватися весь контент, який транслюється на телебаченні та радіо;
- державний регулятор повинен нести законодавчий обов'язок представляти інтереси громадян та споживачів шляхом сприяння конкуренції.

Також доцільним буде для України імплементувати досвід Фінляндії щодо державного регулятора, а саме те, що орган державного регулювання повинен підтримувати сталий розвиток та забезпечувати якісні, безпечні та доступні комунікаційні зв'язки та послуги, що дозволить прискорити розвиток цифрового суспільства в Україні.

Також досить важливо для України імплементувати досвід Ірландії щодо державного регулятора, а саме такі аспекти як:

- у своїй діяльності орган державного регулювання повинен орієнтуватись на такі важливі цінності, як: справедливість і пропорційність; незалежність та неупередженість; професійність та відданість роботі; підзвітність та прозорість; та що особливо важливо, вмотивованість, спричинена суспільним інтересом;
- орган державного регулювання повинен обов'язково публікує стратегічну заяву, в якій визначає цілі високого рівня, яких прагнуть досягнути;
- орган державного регулювання повинен щорічно визначає конкретні цілі в рамках кожної стратегічної мети, яка інформує про річний робочий план організації.

Не менш важливим є досвід Данії для України у ставленні держави до сфери мас-медіа, а саме імплементувати такий аспект, як те, що політика функціонування мас-медіа має розглядається як одна з важливих складових частин культурної політики усієї держави.

Також доцільним для України буде імплементувати досвід Нідерландів щодо державного регулятора, а саме такий аспект як те, що орган державного регулювання обов'язково повинне мати у своєму розпорядженні ряд інструментів для моніторингу та правозастосування. А також, що є досить важливо та актуально для України, це створення рівних умови для всіх мовників, і саме це завдання має стати пріоритетним у їх діяльності.

Також важливим аспектом у ефективному державному регулюванні відносин органів державної влади із засобами масової інформації є створення

можливостей для того, щоб орган регулювання діяв у сфері свободи вираження поглядів в інтересах громадськості та професіоналів, як це здійснено у Франції.

Таким чином, створення єдиного державного регулятора дозволить покращити регуляторний вплив держави, процеси інформатизації стануть більш поглибленими, що відповідатиме сучасним вимогам інформаційного суспільства України. Зміна державного регулювання галузі телерадіомовлення та телекомунікації покращить напрямок формування в Україні управлінських засад демократичного суспільства.

Отже, досить важливим для України є імплементація міжнародного досвіду з ефективного регулювання відносин органів державної влади із засобами масової інформації. Що дозволить значно підвищити ефективність державного управління країни. Проте, варто зазначити, що способи виконання своїх безпосередніх обов'язків як органів державної влади, державних регуляторів та засобів масової інформації досить різняться між країнами. Що в основному пов'язано із різним правовим забезпеченням та культурними традиціями. Тому так важливо, впроваджуючи аспекти міжнародного досвіду, зважати на те, чи стануть вони ефективними та дієвими в нашій державі.

3.3. Модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації

Розглянувши усі недоліки взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні та переваги зарубіжного досвіду, це дає можливість обґрунтувати та запропонувати, на нашу думку, ефективну модель взаємодії органів влади із мас-медіа. Сьогодення потребує абсолютно нової моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, яка буде побудована на тісній співпраці. Необхідно щоб ця модель сформувала нові цінності у суспільстві. Щоб у громадян не було підстави недовіри як до діяльності органів державної влади та засобів масової інформації, так і до самої держави. Так як проблема неприязності населення до влади означає одне, повна

відсутність взаємозв'язків між ними. Адже, наразі суспільні реалії такі, що саме відкритість інформації є ключовим чинником у підвищенні рівня довіри громадян до органів державної влади.

Основною перспективою впровадження нової моделі взаємодії влади та мас-медіа повинна стати орієнтованість, в першу чергу, на інтереси громадян. Засоби масової інформації мають стати дійсно тією важливою проміжною ланкою, безпосереднім каналом передачі інформації, яка завжди буде актуальною, тому що буде своєчасною. Адже, не лише органи державної влади за допомогою засобів масової інформації повинні впливати на суспільство, але й суспільство завдяки засобам масової інформації повинно впливати на діяльність влади. Що є ще однією з базових вимог у створенні нової моделі співпраці між органами влади та засобами масової інформації. А органи влади в свою чергу, в процесі інформування населення не повинні використовувати надмірні маніпуляційні технології.

Саме тому нова модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації повинна відкрити можливість кожному до систематизації уявлень щодо наявної інформаційної, а також комунікативної системи забезпечення публічного управління.

Таким чином, для впровадження, на нашу думку, ефективної моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, необхідно щоб були удосконаленні усі необхідні для її створення умови, а саме:

- урегульована нормативно-правова база щодо співпраці органів державної влади із засобами масової інформації;
- вільний доступу громадян до суспільної інформації про діяльність владних органів;
- дотримання принципів у державі щодо свободи слова;
- значний розвиток новітніх інформаційних та комунікаційних технологій (як приклад, цифрові технології);
- підвищення професіоналізму працівників підрозділів, які здійснюють співпрацю із засобами масової інформації;

- розроблення в державі стратегії інформаційної політики, яка буде відповідати реальним умовам.

Отже, на основі ряду вимог, доцільно впровадити «ЗД» модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, яка буде включати в себе:

- діалог – з якого розпочинається взаємодія владних органів з мас-медіа;
- достовірність – на якій буде побудований увесь процес співпраці, а саме органи державної влади будуть надавати засобам масової інформації лише достовірну інформацію про свою діяльність, а засоби масової інформації в свою чергу висвітлюватимуть саме ту інформацію, яка відповідає дійсності;
- дієвість – рівень довіри населення зросте як до владних органів, так і до мас-медіа, що передбачає саме такий кінцевий результат взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації.

Діалог є одним з базових аспектів у моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. Наразі необхідно змінити те, що не відбувається зворотного зв'язка. Основою діалогу має стати не просто потік інформації, а повне осмислення та аналізування цієї інформації. Підтримання конструктивного діалогу органів державної влади із засобами масової інформації забезпечить значне поінформування громадян, що в свою чергу дозволить оцінити суспільну реакцію на дії, які приймаються владними органами. Проте, для того, щоб діалог дійсно був конструктивним, необхідно щоб до цього прикладали сили як органи державної влади, так і засоби масової інформації. Лише в такому випадку, можливо забезпечити ефективність від діалогу владних структур та мас-медіа для населення України.

Другим важливим аспектом у «ЗД» моделі є достовірність. Так як висвітлення інформації відбувається за допомогою різних джерел мас-медіа, досить важливо щоб достовірною інформація була як у газетах, так і на радіо, телебаченні та в Інтернеті. Міжнародний досвід показав, що наявна можливість у журналістів виражати свою точку зору, аналізувати та критикувати владу є важливим аспектом у демократичному суспільстві. Адже, таким чином,

громадяни матимуть можливість бачити реальну картину того, що відбувається у державі.

Основним аспектом на нашу думку у дієвості моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації має стати те, що громадськість буде не лише дізнаватись про рішення, які приймаються владними органами та їх діяльність, а й буде усвідомлювати, розуміти мотиви, для чого органи влади здійснюють ті чи інші дії, навіщо приймаються ті чи інші реформи. Що і стане прямим успіхом у збільшенні рівня довіри громадян до органів влади, які в свою чергу будуть діяти на благо суспільства, беручи до уваги думки населення під час прийняття управлінських рішень.

Адже взаємодія органів державної влади із засобами масової інформації відбувається не лише для того, щоб підвищити імідж державної служби в очах громадян, а й для того, щоб мас-медіа донесла владним органам про інтереси та потреби громадян, щоб населення держави було почуте владними органами. Тому, так важливо, щоб приймаючи управлінські рішення органи державної влади зважали на інтереси громадян. Досить важливим завданням сьогодення є те, що влада має стати значно доступнішою для населення.

Таким чином, для того щоб нова модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації дійсно була ефективною, необхідно створити спеціальний орган, який буде здійснювати безпосередній нагляд за їх співпрацею. Основним завданням якого має стати незалежна оцінка та ретельний контроль за взаємодією органів державної влади із засобами масової інформації. Саме наявність функціонування цього органу, забезпечить значний внесок у перевірку противаги, яка необхідна кожній стороні в «3Д» моделі, а саме органам державної влади та засобам масової інформації.

Саме тому, наявність спеціального органу, як одна з основних складових у новій «3Д» моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації значно підвищить ефективність її функціонування. Так як саме цей орган управління, завдяки нагляду забезпечить дотримання у взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації змістовного діалогу, достовірної

інформації та дієвого результату. Такі функції варто поставити в обов'язки доносити державному регулятору.

Таким чином, основна ціль «3Д» моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації полягатиме у тому, щоб виправити наявне в Україні таке явище, як інформаційний вплив, зробивши саме інформаційну взаємодію. Адже, так важливо, щоб наразі державне управління стало відкритим до участі громадян впливати на управлінські рішення владних органів. Проте, для цього необхідно не лише розроблення ефективної моделі, важливо щоб і інформаційне забезпечення було високої якості. Таким чином, необхідно у кожному регіоні України підняти на високий рівень інформаційні ознаки.

Ще одним важливим аспектом у створенні нової «3Д» моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації є необхідність у ефективному регулюванні їх співпраці. Перш за все, необхідно структурувати спільну мету та завдання комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. Лише в такому випадку їхня взаємодія матиме позитивний ефект в державному управлінні.

Метою взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації має бути довіра населення до органів влади. Для того щоб здійснити цю мету, необхідно своєчасно висвітлювати інформацію про плани та напрямки діяльності органів державної влади.

Основними складовими елементами регулювання взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації є:

- визначенні цілі та завдання їх взаємодії;
- визначенні функції, яких повинні дотримуватися у своїй діяльності органи, які відповідають за комунікацію із засобами масової інформації;
- наявність змодельованого документу, який міститиме алгоритм дій, яких повинні дотримуватись державні органи, які відповідають за комунікацію із засобами масової інформації.

Ще однією важливою характеристикою, яка підтверджує значимість ефективного регулювання взаємодії органів державної влади із засобами масової

інформації є те, що він представляє собою регламент дій, яких повинні дотримувати як органи влади так і представники засобів масової інформації під час комунікаційного процесу. Що також є однією із складових до забезпечення прозорості та відкритості у діяльності органів державної влади.

Таким чином, регулювання діяльності органів державної влади із засобами масової інформації має забезпечувати ефективність управління в результаті структуровані та систематизації взаємодії між двома інстанціями. Саме тому, розроблення, на нашу думку, ефективної «3Д» моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації неможливе без впровадження необхідного та дієвого регулювання ефективних нормативно-правових актів.

Отже, завдяки «3Д» моделі взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, а також на основі ефективного регулювання їх взаємодії збільшиться рівень прозорості та відкритості влади для громадян.

Висновок до Розділу 3

Отже, важливим напрямком державної інформаційної політики України має стати тісна взаємодія органів державної влади із засобами масової інформації, необхідно створити усі необхідні умови для їхньої співпраці, в результаті якої у всіх громадян держави буде можливість отримувати необхідну інформацію вчасно та у повному обсязі. І саме прозорість та відкритість владних органів є важливою складовою у системі державного управління. Тому на сьогодні, так необхідно створити якісну та ефективну модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. В результаті якої значно підвищиться рівень довіри у громадян як до владних структур, так і до мас-медіа.

ВИСНОВКИ

У магістерській дисертації наведені та запропоновані основні аспекти реалізації ефективної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, що дозволить діяльність органів влади зробити більш прозорою та відкритою для громадян, а також покращити процес прийняття управлінських рішень.

Отримані в ході дослідження результати підтверджують досягнення поставленої мети й вирішення завдань, дають підстави сформулювати такі висновки і практичні рекомендації.

Таким чином, розглянувши характеристику та принципи взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, можна сказати що на сьогодні їх взаємодія є досить важливим елементом у системі державного управління. Значення мас-медіа значно зростає, оскільки саме засоби масової інформації виступають важливим інструментом у створенні потужного діалогу між владою та громадянами.

Наразі, розвиток інформаційного суспільства не можливий без інформаційних ресурсів. Саме засоби масової інформації є тим необхідним та важливим каналом передачі інформації в суспільстві. Що ще раз підкреслює важливість її ролі. Адже, ставлення громадян до владних органів формується безпосередньо від висвітленої інформації представниками мас-медіа. Саме тому, так важливо, щоб засоби масової інформації висвітлювали дійсно достовірну інформацію. Таким чином, можна сказати, що мас-медіа відкривають можливість у діяльність влади вносити конструктивність, прозорість та публічність.

Розглянувши державні регулятори сфери функціонування засобів масової інформації, необхідно зазначити, що на сьогоднішній день в Україні існують такі органи регулювання: Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення; Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації; Комітет Верховної Ради України з питань цифрової

трансформації; Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики; Державний Комітет телебачення і радіомовлення України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Важливою особливістю яких є те, що вони мають свій особистий веб-портал, що дозволяє населенню краще дізнатися про діяльність державних регулятор, історію їх створення, які завдання на них покладені, та на яких принципах ґрунтується їхня діяльність.

Узагальнивши особливості державного регулювання, можна дійти до висновку, що державна регуляторна політика у сфері засобів масової інформації спрямована на усунення економічних, адміністративних та політичних перешкод, завдяки чому можна досягнути ефективного державного регулювання сфери мас-медіа. Таким чином, державне регулювання за джерелами засобів масової інформації є досить важливим та цілеспрямованим заходом, що дозволяє впорядкувати різні аспекти діяльності як у сфері радіомовлення та телебачення, так і в сфері зв'язку та інформатизації.

Дослідивши міжнародні практики реалізації стратегій та концепцій взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, можна сказати, що міжнародний досвід регулювання взаємодії органів влади з мас-медіа базується на засадах свободи слова та відкритому доступі до інформації, а також на неупередженості та інформативності зі сторони органів влади. Зарубіжний досвід державних регуляторів показує, що їх діяльність сприяє ефективному функціонуванню медіа-потенціалу в країні. У кожній з розглянутих країн, а саме: Фінляндії, Данії, Канаді, Ірландії, Польщі, Франції, Нідерландах, Італії та Великобританії є свої особливості щодо державного регулювання за сферами радіомовлення, телебачення та телекомунікацій. Так як наразі, у Фінляндії, Італії та Великобританії функціонує один єдиний орган регулювання за всіма сферами засобів масової інформації. Тому так важливо було розглянути значну кількість країн, щоб побачити та виокремити основні принципи на яких побудована діяльність органу, як вони функціонують та які покладені цінності у їх регулюванні.

Також розглянувши особливості функціонування прес-служб у органах державної влади в Україні, необхідно сказати, що наразі важливим завданням держави є вирішення проблеми регулювання діяльності органів влади, які відповідають за співпрацю із засобами масової інформації. Зараз ми бачимо, що ведеться мова про зміну прес-служби органів державної влади на комунікаційну команду. Тому так важливо, щоб в Україні був сформований спеціальний підрозділ органів державної влади, який буде ефективно взаємодіяти з представниками засобів масової інформації. А саме, оперативно та об'єктивно надаватимуть інформацію про діяльність органів влади, як на офіційних веб-сайтах, так і особисто представникам засобів масової інформації.

Таким чином, важливо здійснити ряд заходів, які позитивно вплинуть на ефективність висвітлення інформації спеціальним структурним підрозділом, а саме: впровадити стандарти інформаційного обміну між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, засобів масової інформації та громадськістю; розробити чіткі структуровані функції, яких будуть дотримуватись державні органи, що відповідають за діяльністю мас-медіа; змінити таке явище, як висвітлення органами державної влади лише позитивної інформації про свою діяльність;

Проаналізувавши нормативно-правове забезпечення взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, необхідно зазначити, що наразі в Україні сформовано низку законів, а також указів та постанов, які дозволяють регулювати діяльність мас-медіа та їх взаємодію з органами влади. Проте наразі необхідно здійснити ряд змін та доповнень до законодавства України, що дозволить врегулювати багато аспектів взаємодії органів влади з мас-медіа.

Здійснивши аналіз міжнародного досвіду вирішення державних завдань та прийняття управлінських рішень із залученням засобів масової інформації, можна зазначити, що ефективність від залучення мас-медіа можлива лише в тому випадку, якщо рівень довіри населення до джерел засобів масової інформації є досить високим. Саме тому розглядались такі дві країни, як Фінляндії та Данія, які є першими за показником найбільшої довіри населення до засобів масової

інформації. Таким чином, основною особливістю прийняття ефективних управлінських рішень органами влади у Фінляндії можна пояснити тим, що громадяни мають значно більше можливостей взаємодіяти з посадовими особами, так як практично всі органи влади мають свій особистий веб-сайт. А отже, завдяки тому, що влада знає потреби громадян, та існує організація громадського контролю, зростає можливість покращити процес прийняття управлінських рішень. Наступна країна, яка розглядалась, це Данія. Основною особливістю прийняття управлінських рішень під час вирішення державницьких завдань в цій країні полягає у тому, що держава намагається залучити громадян до обговорення важливих державних рішень. У Данії існують усі необхідні умови, щоб засоби масової інформації функціонували вільно, що надає можливість громадянам бути проінформованими про всі аспекти діяльності органів державної влади. Таким чином, можна зазначити, що прозорість органів державної влади та створені ідеальні умови для свободи преси в зазначених країнах надають можливість громадянам бути залученими до прийняття управлінських рішень, а отже, можливість успішно вирішити державницькі завдання значно зростає.

Отже, розглянутий міжнародний досвід взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації – є досить важливим для України, оскільки врахувавши його можна покращити безпосередню співпрацю між владою та мас-медіа, що надасть можливість вирішити проблему низького рівня довіри до органів влади.

Розглянувши державну політику щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, можна сказати, що використання комунікаційної складової у діяльності органів влади є однією з важливих умов сьогодення.

На підставі проведеного дослідження ми можемо представити наступні рекомендації, а саме: на основі проаналізованого міжнародного досвіду державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації у таких країнах як: Нідерланди,

Норвегія, Великобританія та Іспанія, були сформовані основні базові аспекти, які забезпечать ефективність державної політики щодо налагодження комунікаційної взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації в Україні, а саме: узгодження пріоритетів державної комунікаційної політики, тобто на що потрібно спрямовувати свої дії; розроблення програми щодо підвищення кваліфікаційного рівня працівників, які взаємодіють зі засобами масової інформації; наявність центрального органу з питань комунікацій.

Розглянувши перспективи імплементації міжнародного досвіду з ефективного регулювання відносин органів державної влади із засобами масової інформації, було запропоновано ряд заходів, які необхідно здійснити для того, щоб покращити взаємодії органів влади із засобами масової інформації. А саме, створити інформаційний центр органів державної влади, який дозволить громадянам інформативніше дізнаватись про їх діяльність. Також зважаючи на те, що наразі сучасні інформаційні технології призводять до того, що відбувається медіа-конвергенція, доцільним для України буде функціонування єдиного центрального органу, який буде здійснювати регулювання у сферах радіомовлення, телебачення та телекомунікацій. Таким чином, можна сказати, що імплементація міжнародного досвіду з регулювання відносин органів державної влади із засобами масової інформації дозволить значно підвищити ефективність державного управління держави.

Отже, розглянувши усі наявні недоліки взаємодії органів влади із мас-медіа в Україні та переваги зарубіжного досвіду, це дозволило запропонувати модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації. А саме, в магістерській дисертації було запропоновано впровадити «3Д» модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації, яка включає в себе: діалог, достовірність та дієвість. Результативність якої полягатиме у тому, що відбудеться забезпечення прозорості та відкритості у діяльності органів державної влади, а засоби масової інформації в свою чергу будуть діяти вільно та незалежно, завдяки чому значно зросте рівень довіри населення України до органів влади та мас-медіа.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
Дата оновлення 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.09.2019).
2. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 р. № 540/97-ВР. Дата оновлення 01.01.2019. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.09.2019).
3. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ. Дата оновлення від 05.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> (дата звернення: 08.09.2019).
4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. Дата оновлення 01.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 02.12.2019).
5. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 р. № 2782-ХІІ. Дата оновлення 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12> (дата звернення: 08.09.2019).
6. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ. Дата оновлення 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 08.09.2019).
7. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення: Закон України від 23.09.1997 р. № 538/97-ВР. Дата оновлення 19.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/538/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.09.2019).
8. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16> (дата звернення: 08.09.2019).

9. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р. № 539/97-ВР Дата оновлення 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.09.2019).

10. Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації: Закон України від 24.12.2015 р. № 917-VIII. Дата оновлення 21.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/917-19> (дата звернення: 08.09.2019).

11. Про Суспільне телебачення і радіомовлення України: Закон України від 17.04.2014 р. № 1227-VII. Дата оновлення 06.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18> (дата звернення: 08.09.2019).

12. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 р. № 3759-XII. Дата оновлення 30.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12> (дата звернення: 01.12.2019).

13. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 р. № 1280-IV. Дата оновлення 30.11.2019. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1280-15> (дата звернення: 01.12.2019).

14. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації: Указ Президента України від 23.11.2011 р. № 1067/2011. Дата оновлення 11.11.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011> (дата звернення: 08.09.2019) .

15. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97. Дата оновлення 23.11.2007. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/503/97> (дата звернення: 08.09.2019).

16. Положення про Прес-службу Президента України: Розпорядження Президента України від 22.09.2005 р. № 48/2005-рп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/48/2005%D1%80%D0%BF/ed20050922/find?te>

xt=%CF%F0%E5%F1%F1%EB%F3%E6%E1%E0+%CF%F0%E5%E7%E8%E4%E5%ED%F2%E0+%D3%EA%F0%E0%BF%ED%E8 (дата звернення: 08.09.2019).

17. Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 р. № 1287-97-п. Дата оновлення 04.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1287-97-%D0%BF> (дата звернення: 08.09.2019).

18. Андреев Д. В. Актуальні проблеми правового забезпечення діяльності електронних ЗМІ. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2013. Вип. 2. С. 12-23.

19. Висоцька С.М. Удосконалення діалогу органів влади і громадськості на регіональному рівні. *Державне управління: теорія та практика*. 2012. №2. С.17-21.

20. Галлін Деніел С., Манчіні Паоло. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики. К.: Наука, 2008. 320 с.

21. Голота Н. П. Особливості роботи пресслужби у державних органах: історія та сучасність. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 49 Т. 2. С. 29-31.

22. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України: веб-сайт. URL: <http://www.dsszzi.gov.ua/dsszzi/control/uk/index> (дата звернення: 15.09.2019).

23. Державний Комітет телебачення і радіомовлення України: веб-сайт. URL: <http://comin.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 15.09.2019).

24. Довідник «Основні засади діяльності прес-служб органів державної влади та місцевого самоврядування: світовий та український досвід». Донецьк: ДонДУУ, 2011. 96 с.

25. Дойч Карл Народи, нації та комунікація. Націоналізм: Аналогія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: Смолоскип, 2000. С. 546-566.

26. Загальна характеристика органів публічної влади в Україні. URL: <http://www.srw.kspu.edu/?p=1001> (дата звернення: 21.09.2019).

27. Западинчук О. П. Формування іміджу державної служби в умовах розвитку інформаційного суспільства. *Держ. упр. та місц. самоврядування*: зб. наук. пр. 2012. № 3(14). С. 239-247.

28. Кагановська Т. Є. Система зв'язків з громадськістю в державній службі: правовий аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Право, 2013. № 1062, вип. 14. С. 7-13.

29. Кін Д. Мас-медіа і демократія. URL: <https://cutt.ly/Pe5ioYo> (дата звернення: 15.09.2019).

30. Ковалевський В. Сучасний стан і тенденції розвитку медіа-сфери України. *Політичний менеджмент*. 2009. № 5. С. 109-119.

31. Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова: веб-сайт. URL: <http://komsvobslova.rada.gov.ua/> (дата звернення: 15.09.2019).

32. Комітет з питань цифрової трансформації: веб-сайт. URL: <https://komit.rada.gov.ua/> (дата звернення: 15.09.2019).

33. Лашкіна М. Г. Взаємовідносини влади і ЗМІ: нові виклики часу. *Актуальні проблеми державного управління на новому етапі державотворення*: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю. Київ, 31 трав. 2005 р.: у 2 т. К.: Вид-во НАДУ, 2005. Т. 1. С. 237-238.

34. Луман Н. Медиа коммуникации; пер. с нем. А. Глухов, О. Никифоров. М.: Изд-во «Логос», 2005. 280 с.

35. Мамука С. Л. Особливості формування державної регуляторної політики у сфері телебачення і радіомовлення в Україні. *Державне управління: теорія та практика*. 2010. № 1. С. 1-9.

36. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації: веб-сайт. URL: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=2&language=uk> (дата звернення: 15.09.2019).

37. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення: веб-сайт. URL: <https://www.nrada.gov.ua/about/> (дата звернення: 15.09.2019).

38. Парубчак І. О. Роль органів державної влади у соціалізаційних процесах формування діалогових відносин в Україні. *Публічне управління: теорія та практика*. 2013. Вип. 1. С. 163-169.

39. Правове регулювання засобів телекомунікації URL: <http://studies.in.ua/inf-pravo-seminar/2156-pravove-regulyuvannya-zasobv-telekomunkacyi.html> (дата звернення: 08.09.2019).

40. Прес-служби при органах державної влади ліквідують URL: <https://dilo.net.ua/novyny/pressluzhby-pry-organah-derzhavnoyi-vlady-likviduyut/> (дата звернення: 21.09.2019).

41. Прес-центр судової влади. URL: https://court.gov.ua/userfiles/press_Compressed.pdf (дата звернення: 21.09.2019).

42. Сердюк В. Еволюція функцій держави в процесі розвитку суспільства. *Юридична Україна*. 2006. №12. С.21-27.

43. Сиберт Ф., Шрам У., Питерсон Т. Четыре теории прессы. URL: <http://www.bprb.narod.ru/s/214.html> (дата звернення: 08.09.2019).

44. Сімеоніда І. А. Формування іміджу державної служби. *Акт. пробл. держ. упр., педагогіки та психології*: зб. наук. пр. Херсон, 2010. № 1-2. С. 136-146.

45. Ставлення населення до ЗМІ та споживання різних типів медіа у 2019 році. Результати соціологічного опитування. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2800872-stavlenna-naselenna-do-zmi-ta-spozivanna-riznih-tipiv-media-u-2019-roci-rezultati-sociologichnogo-opituvanna.html> (дата звернення: 07.10.2019).

46. Тард Г. Социальная логика : пер. с. фр. / Тард. СПб.: Социал.-психол. Центр, 2006. 576 с.

47. Урядовий кур'єр більше не публікуватиме закони. URL: <https://glavcom.ua/news/uryadoviy-kurjer-bilshe-ne-publikuvatime-zakoni-634680.html> (дата звернення: 12.11.2019).

48. Халецька А. А. Інституціональне забезпечення взаємодії органів державної влади та громадянського суспільства. *Державне управління*:

удосконалення та розвиток. 2014. № 5. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=717> (дата звернення: 08.09.2019).

49. Шалигіна Н. П. Брифінг як основний вид службово-ділової взаємодії під час проведення міжнародних миротворчих операцій. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Сер.: Педагогічні та психологічні науки*. 2015. № 1. С. 304-319.

50. Academie voor Overheidscommunicatie. URL: <https://www.communicatierijk.nl/vakken/overheidscommunicatie> (дата звернення: 18.10.2019).

51. Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni. URL: <http://www.rirm.org/en/agcom-autorita-per-garanzie-nelle-comunicazioni-2/> (дата звернення: 18.10.2019).

52. Agenda de la Comunicación. URL: <https://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/agendacom/Paginas/index.aspx> (дата звернення: 17.11.2019).

53. Bogusław Dobek-Ostrowski i Robert Wiśniewski: „Teoria komunikacji publicznej i politycznej. URL: https://www.academia.edu/20322857/Rola_Stowarzyszenia_Naukowego_Archeolog%C3%B3w_Polskich_w_ochronie_dziedzictwa_kulturowego_rozwoju_nauki_i_integracji_%C5%9Brodowiska_archeologicznego_w_Polsce (дата звернення: 17.11.2019).

54. Canada's self-regulatory body for news media. URL: <https://mediacouncil.ca/about-us-ethics-journalism/> (дата звернення: 17.11.2019).

55. Central Government Communication Policy. URL: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fad/vedlegg/informasjonspolitikk/statkompol_eng.pdf (дата звернення: 17.11.2019).

56. Constitutional Reform and Democracy. URL: <https://greens.org.au/policies/constitutional-reform-and-democracy> (дата звернення: 17.11.2019).

57. Commissariaat voor de media. URL: <https://www.cvdm.nl/over-het-commissariaat-voor-de-media/> (дата звернення: 15.10.2019).

58. Crowdsourcing av allmänna handlingar genom projektet “fråga staten” av open knowledge sweden. URL: <https://planet.okfn.org/category/froide/> (дата звернення: 18.10.2019).

59. Difi får omstilling til å skje. URL: <https://www.difi.no/> (дата звернення: 18.10.2019).

60. Digital News Report 2019 / Denmark. URL: <http://www.digitalnewsreport.org/survey/2019/denmark-2019/> (дата звернення: 05.10.2019).

61. Digital News Report 2019 / Finland. URL: <http://www.digitalnewsreport.org/survey/2019/finland-2019/> (дата звернення: 05.10.2019).

62. Et stærkere og mere trygt digitalt samfund. URL: <https://digst.dk/media/12811/strategi-2016-2020-enkelt-tilgaengelig.pdf> (дата звернення: 08.09.2019).

63. Government Communication Plan 2018/19. URL: <https://gcs.civilservice.gov.uk/wp-content/uploads/2018/04/Government-Communication-Plan-2018-19.pdf> (дата звернення: 17.11.2019).

64. Il-Kwalità fix-Xandir Televiziv. URL: <http://www.ba-malta.org/> (дата звернення: 24.09.2019).

65. Infosheet 13. The Constitution. URL: https://www.aph.gov.au/About_Parliament/House_of_Representatives/Powers_practice_and_procedure/00_-_Infosheets/Infosheet_13_-_The_Constitution (дата звернення: 26.09.2019).

66. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. URL: <http://www.krrit.gov.pl/> (дата звернення: 18.10.2019).

67. Laki sähköisen viestinnän palveluista. URL: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140917> (дата звернення: 18.10.2019).

68. L'audiovisuel public. URL: <https://www.csa.fr/Informer/Qu-est-ce-que-le-CSA/Les-missions-de-la-regulation-audiovisuelle/L-audiovisuel-public> (дата звернення: 17.11.2019).

69. McNair B. An Introduction to Political Communication. New York, Taylor & Francis e-Library, 2011. 270 p.

70. Media - czwarta władza. URL: https://sciaga.pl/tekst/26029-27-media_czwarta_wladza (дата звернення: 18.10.2019).

71. Ministry of culture Denmark. Media. URL: <https://english.kum.dk/policy-areas/media/> (дата звернення: 25.10.2019).

72. Media vallan verkoissa av Risto Kunelius, Elina Noppari, Esa Reunanen. URL: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/65414/978-951-44-8070-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 25.10.2019).

73. Medier, samfund og politik. URL: <https://sites.google.com/site/mediersamfundogpolitik/medierne-som-fjerde-statsmagt> (дата звернення: 17.11.2019).

74. Mediernes ansvar. URL: <https://portals.clio.me/dk/samfundsfrag/emner/nationale-temaer/ansvarlig-presse-mediernes-rolle-og-ansvar/mediernes-ansvar/> (дата звернення: 08.09.2019).

75. Ofcom. URL: <https://www.ofcom.org.uk/> (дата звернення: 08.09.2019).

76. Ofcom has a separate website. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/ofcom#content> (дата звернення: 08.09.2019).

77. Panorama des médias sociaux de Frederic Cavazzi 2008. URL: <https://fredcavazza.net/2008/05/19/panorama-des-medias-sociaux/> (дата звернення: 16.09.2019).

78. Panorama des médias sociaux de Frederic Cavazzi 2018. URL: <https://fredcavazza.net/2018/05/05/panorama-des-medias-sociaux-2018/> (дата звернення: 16.09.2019).

79. Papers on Parliament no. 66 Australian Democracy and Executive Law-making: Practice and Principle. Part II. URL:

https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Senate/Powers_practice_n_procedures/pops/Papers_on_Parliament_66/Australian_Democracy_and_Executive_Law-making_-_Practice_and_Principle_-_Part_II (дата звернення: 18.10.2019).

80. Public administration in a nutshell. How public administration works in Finland. URL: <http://spm.ucu.edu.ua/2016/11/28/public-administration-in-a-nutshell-how-public-administration-works-in-finland/> (дата звернення: 15.10.2019).

81. Share of adults who trust news media most of the time in selected countries worldwide as of February 2019. URL: <https://www.statista.com/statistics/308468/importance-brand-journalist-creating-trust-news/> (дата звернення: 26.10.2019).

82. Statlig forvaltning. URL: <https://www.regjeringen.no/no/tema/statlig-forvaltning/id927/> (дата звернення: 18.10.2019).

83. Strengthening of the process of implementation of the anticorruption activities in Poland. URL: <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/fiche-projet/poland/pl-fm/2004/2004-016-829.05.02-anti-corruption.pdf> (дата звернення: 26.10.2019).

84. The BAI aims to be a trusted regulator by all stakeholders. URL: <https://www.bai.ie/en/about-us/> (дата звернення: 18.10.2019).

85. The GCS is the professional body for people working in communication roles across government. URL: <https://gcs.civilservice.gov.uk/about-us/> (дата звернення: 17.11.2019).

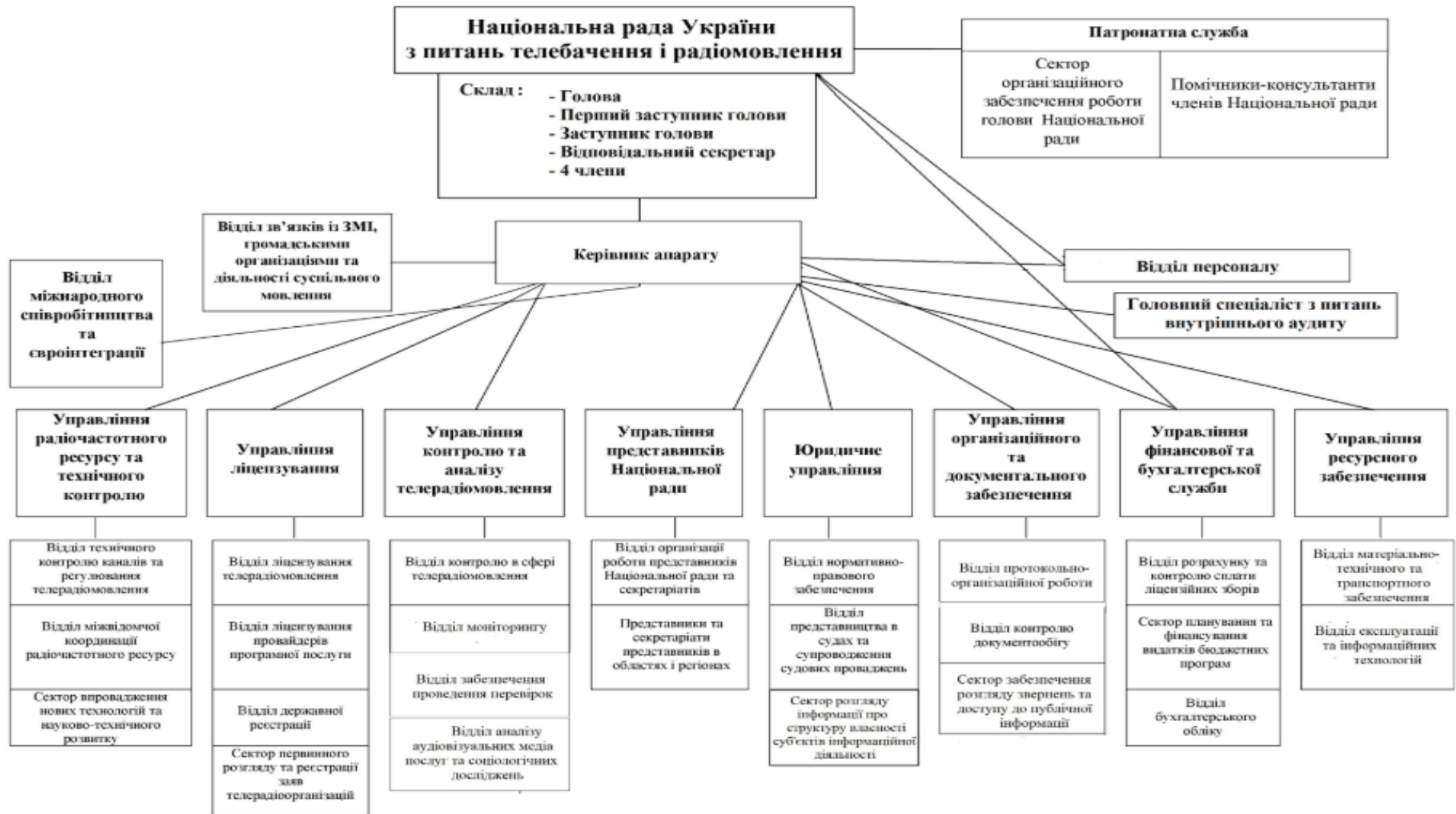
86. Traficom. URL: <https://www.traficom.fi/fi/traficom/tietoa-meista> (дата звернення: 18.10.2019).

87. Valkoisen talon mediafarssi olisi tuskin mahdollista Suomessa – Pulmia aiheuttavat tietopyynnöt ja koventuneet kommentit. URL: <https://www.aamulehti.fi/a/201297470> (дата звернення: 07.10.2019).

88. Voorlichtingsraad. URL: <https://www.encyclo.nl/begrip/Voorlichtingsraad> (дата звернення: 07.10.2019).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А. Структура Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення [37]

ДОДАТОК Б. Панорама соціальних медіа від Фредеріка Кавацци 2008 року [77]

ДОДАТОК Г. Довідка про впровадження результатів магістерської дисертації

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «Трибуна Хлібороба»**

20001, Черкаська обл., Христинівський р-н, м. Христинівка, вул. Соборна, будинок 26
тел: 0672702456

02.12.2019р. № 38

ДОВІДКА

про впровадження результатів магістерської дисертації

Результати наукового дослідження студентки VI курсу спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Омельченко Олени Віталіївни на тему «Реалізація взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації: зарубіжний досвід» розглянуті головним редактором газети «Трибуна хлібороба» та становлять професійний і громадський інтерес.

Запропонована Омельченко О.В. «ЗД» модель взаємодії органів державної влади із засобами масової інформації надасть можливість удосконалити процес оприлюднення інформації щодо діяльності органів влади у газеті «Трибуна хлібороба», що дозволить підвищити рівень прозорості та відкритості влади для громадян.

В. П. Добринська

В. П. Добринська